

Foto: Asbjørn Hjørnevik

2016 | Årsmelding og regnskap

Hoveddokument

Innholdsfortegnelse

Del 1: Status og hovedoversikter

Rådmannens oppsummering	3
Befolkningsendringer	6
Visjon, verdier, mål og krav til lederadferd	7
Bevilgningsskjema 1A og 1B.....	8
Økonomiske nøkkeltall	12

Del 2: Rapport fra hvert tjenesteområde

Fellesområder og statistikk for hele kommunen	16
Tverrfaglig utviklingsarbeid	19
Fellestjenester	20
Opplæring.....	22
Helse og velferd	26
Kultur og samfunn	31
Barnehage.....	34

Del 3: Regnskap og obligatoriske oppstillinger

Hovedoversikt drift.....	39
Hovedoversikt investering	40
Hovedoversikt balanse	41
Regnskapsprinsipper	50
Hovedoversikt 2B	52
Status investeringer	54
Revisjonsberetning.....	57

Rådmannens oppsummering

Innledning

2016 har vært preget av lav befolkningsvekst, høy arbeidsledighet og lavere økonomisk aktivitet. Gjesdal kommune har også i 2016 hatt driftstilpassinger som har vært krevende for alle tjenesteområder. Behovet for å utvikle og tilpasse tjenestene innenfor strammere rammer har blitt forsterket i et alt krevende økonomisk år. Årsmeldingen gir et bilde av en kommune i utvikling med god tjenestekvalitet.

Gjesdal kommune har hatt tidlig innsats og Smart city-tenking som strategi for tjeneste- og samfunnsutviklingen i 2016. Tidlig innsats handler om tidlig og rett hjelp før utfordringene blir for komplekse. Det handler også om å gi tidlig hjelp når hendelser/utfordringer oppstår. Smart city-tenkingen handler om å utvikle bærekraftige tilbud som står seg over tid både når det gjelder økonomi, sosiale forhold og miljø. Ordføreren skriver det slik : «Det me gjer må kunne stå seg, slik at vi gir frå oss noko til dei som kjem etter oss som er betre enn vi sjølv fekk det. Slik tenkjer den fornuftige bonden, og slik lyt me tenkja i smarte samfunn òg. Me må ikkje forbruka ressursar, planleggja eller innføra ordningar som skapar trøbbel for etterkomarane våre.»

Kommunestyre og administrasjon har fulgt opp strategiene på en god måte i 2016. Innen flere områder, særlig innenfor Helse- og velferd, har vi hatt krevende omstillinger der vi har blitt utfordret av innbyggerne. Slik rådmannen vurderer det, har mye av kritikken grobunn i at vi som kommune i for liten grad har forklart bakgrunnen for omleggingen. Arbeidet med å forklare og kommunisere hva vi gjør og hvorfor vi gjør det vil bli forsterket fremover.

Av regnskapet framgår det at vi har hatt godt samsvar mellom budsjett og regnskap. Når det gjelder driftsutgiftene i tjenesteområdene har vi de siste årene arbeidet godt og målrettet med å få bedre samsvar mellom budsjett og regnskap herunder økonomistyring. Vi har vektlagt en forbedringskultur der fokus er på hvordan vi kan gi gode tjenester innen de rammene vi har til disposisjon. Dette arbeidet har gitt oss god uttelling, og vi opplever at vi har tatt viktige forbedringssteg i 2016.

Samlet hadde Gjesdal kommune et nettodriftsresultat på 3,8 %, 32 millioner kroner, som er langt bedre enn budsjettert. En viktig årsak til bedre resultat enn budsjettert er i hovedsak store inntekter fra skatteutjevningsordningen. Samtidig er resultatet i nedre sjikt i Rogaland.

Kommunen får oppmerksomhet

Folkeveksten i 2016, 0,4 %, var den laveste siden 2004. Det har aldri vært større fraflytting i løpet av et enkelt år enn i 2016. Fødselsoverskuddet var høyt i 2016, og antall fødte er tilbake til gjennomsnittlig nivå for perioden 2008-2014,. Folkeveksten var svært lav, men likevel på omtrent samme nivå som gjennomsnittet i Rogaland. Utviklingen kan tyde på at den høge veksten gjennom de siste årene stopper opp. For Gjesdal kommune, som har lagt til grunn høy vekst, representerer dette store økonomiske utfordringer i årene fremover.

Gjesdal kommune, med kommunestyret i spissen, har stort fokus på utviklingsarbeid. Vi har i 2016 fått positiv oppmerksomhet for vårt sterke utviklingsfokus. Blant annet gjelder dette sentrumsutviklingen med et høyt investeringsprogram og Smart City satsingen. Samtidig blir vi utfordret av egne innbyggere på disse prioriteringene.

Administrasjonen får handlingsrom til å utvikle en forsterket kultur for innovasjon, forbedring og omstilling gjennom de tverrfaglige satsingene og prosjektene. I et fortsatt trykk på utvikling vil rådmannen ha fokus på å samordne, målrette og ta ut synergieffekter i de satsingene og prosjektene som kommunen har igangsatt.

Som vertskommune for et desentralisert asylmottak har frivillige lag, foreninger, innbyggere og kommunens avdelinger gjort en stor innsats, og Gjesdal blir trukket fram for det gode arbeidet vi gjør sammen. Samordning av innsats, tiltak og ressurser ser ut til å gi gode resultater.

Hovedutfordringer fremover

Årsmeldingen med regnskap for 2016 gir, etter rådmannens vurdering, et tydelig og synlig uttrykk for at Gjesdal er en kommune med stor aktivitet og et godt tjenestetilbud samtidig som vi har spennende muligheter og krevende

utfordringer. Rådmannen mener at de største utfordringene vil ligge på økonomi, befolkningsvekst og kompetanse.

Regnskapet for 2016 har et høgt netto driftsresultat som gir oss handlingsrom. Rådmannen ser at det er krevende å forklare det gode økonomiske resultatet i 2016 samtidig som budskapet er at fremtiden blir svært krevende. Vi har lagt til grunn høg vekst. Samtidig registrerer vi at det er usikkert både på bolig- og arbeidsmarkedet. Veksten fremover vil bli betydeligere lavere og dette vil utfordre oss på mange måter selv om det i 2016, isolert sett, ikke har fått økonomisk betydning på netto driftsresultat. I planleggingen må det tas høyde for at kommunens høye lånegjeld i flere år vil være med på å begrense det økonomiske handlingsrommet. Til tross for disse økonomiske prognosene står rådmannen fast på at Gjesdal kommune har grunn til å møte fremtiden med en kombinasjon av entusiasme, optimisme og realisme.

Leder- og medarbeiderutvikling

Vi har i 2016 hatt fokus på lederutvikling for alle enhetslederne våre. Ledere er nøkkelpersoner i utviklingen av en stadig bedre tjenesteproduksjon. Rådmannen har derfor forventninger til en videre satsing på ledelse. En videre satsing bør ha fokus på ledelse av endring og omstilling samt lederskap og medarbeiderskap i en kultur for kontinuerlig forbedring og læring.

Det er satset relativt bredt på medarbeiderutvikling i form av fagretta opplæring og fagspesifikke kurs for ulike grupper medarbeidere. Årene fremover vil utfordre alle landets kommuner når det gjelder målbevisst innsats for å bruke ressursene slik at de gir best mulig effekt. Dette krever fokus på forenkling og forbedring og en åpen holdning overfor nye og smartere måter å jobbe på. Gjesdal kommunes hovedutfordring vil, etter rådmannens vurdering, handle om dette mer enn noe annet ettersom det vil være urealistisk å forvente en rask forbedring av vår økonomiske handlefrihet.

I et tett samarbeid med de folkevalgte og tilsatte på alle nivå i organisasjonen vil rådmannen ha fokus på hva vi prioriterer og hvordan vi klarer å få mest mulig ut av de samlede ressursene. I møte med nevnte utfordringer vil det være behov for målrettet planlegging og styring, helhetstenkning og samarbeid over både fag-, sektor- og kommunegrenser. Tjenestekvalitet og – kvantitet handler ikke utelukkende om kroner og øre. God planlegging, forebygging og tidlig innsats blir stadig viktigere i denne sammenheng.

Rådmannen ønsker å gi både honnør og takk til alle kommunens medarbeidere for det gode arbeidet som er gjort i 2016. En stor takk går også til kommunens tillitsvalgte for deres aktive medvirkning for å skape en realistisk virkelighetsforståelse og samtidig motivere til arbeidsglede og innsats i hele organisasjonen.

Foto: Gjesdal kommune

Del 1 | Status og hovedoversikter

Befolkningsendringer

År	Folkemengde 1. januar	Fødte	Døde	Fødsels- oversk	Inn flytting	Ut flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Vekst i %
1997	9.360	158	37	121	449	393	56	174	2,10 %
1998	8.534	142	70	72	542	404	138	213	2,50 %
1999	8.747	156	58	98	479	408	71	164	1,90 %
2000	8.911	138	42	96	412	429	-17	84	0,90 %
2001	8.995	143	51	92	441	429	12	109	1,20 %
2002	9.104	130	55	75	425	467	-42	33	0,40 %
2003	9.137	138	52	86	467	446	21	107	1,20 %
2004	9.248	107	46	61	405	447	-42	19	0,20 %
2005	9.273	131	54	77	467	392	75	153	1,60 %
2006	9.426	139	47	92	511	407	104	195	2,10 %
2007	9.621	124	60	64	510	464	46	108	1,12 %
2008	9.729	157	56	101	537	401	136	240	2,47 %
2009	9.969	162	60	102	565	430	135	239	2,40 %
2010	10.208	182	47	135	676	511	165	300	2,94 %
2011	10.508	175	48	127	754	603	151	270	2,57 %
2012	10.778	169	65	104	758	600	158	261	2,42 %
2013	11.039	184	60	124	706	553	153	278	2,52 %
2014	11.317	165	41	124	813	654	159	283	2,50 %
2015	11.600	214	55	159	755	661	94	253	2,18 %
2016	11.853	169	50	119	613	683	-70	49	0,41 %
2017	11.902								
Endring hele perioden		154	53	101	564	489	75	177	1,78 %
Endring siste 10 år		170	54	116	669	556	113	228	2,15 %
Endring siste 5 år		180	54	126	729	630	99	225	2,01 %

Kilde: SSB februar 2017

Folkeveksten i 2016 var den laveste siden 2004, og det har aldri vært større fraflytting i løpet av et enkelt år enn i 2016. Antall fødte er også tilbake til et gjennomsnittlig nivå fra perioden 2008-2014, og fødselsoverskuddet var høyt også i 2016. Folkeveksten var svært lav i 2016, men på omtrent samme nivå som gjennomsnittet i Rogaland. For første gang på veldig mange år gikk antall fra 0-5 år ned, mens antall 6-15 steg betydelig. Gruppen 16-66 år har økt betydelig de siste 10 årene, men i 2016 ble det ingen økning. Unge pensjonister, 67-79 år, fortsatte samme høye veksten også i 2016. Gjennomsnittlig vekst for denne aldersgruppen siden 2012 er 50 pr år.

Folkemengde etter alder pr 1.januar:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Endring 2012-2017	Endring %
år 0-5	1 030	1 085	1 149	1 154	1 210	1 164	134	13,01 %
år 6-15	1 642	1 646	1 618	1 644	1 678	1 722	80	4,87 %
år 16-66	7 325	7 492	7 699	7 872	7 976	7 975	650	8,87 %
år 67-79	542	579	620	695	746	793	251	46,31 %
år 80-89	179	185	181	185	192	199	20	11,17 %
år 90 +	60	52	50	50	51	49	-11	-18,33 %
Totalt	10 778	11 039	11 317	11 600	11 853	11 902	1 124	10,43 %

Visjon, verdier, mål og krav til lederadferd

Visjon

- **Gjesdal – vi strekker oss lenger**

Verdier

- **Gjesdal skal være en ansvarlig, modig og endringsvillig kommune**
- **Vi skal gi våre brukere rett tjeneste utført til rett tid og med rett kvalitet**

Mål

- **Fornøyde brukere**
- **Ansvarsbevisste og stolte medarbeidere**
- **Framtidsrettede og funksjonelle løsninger**
- **Økonomi som gir handlingsrom**

Krav til lederadferd

- **Ledere skaper tillit gjennom at de utfordrer og delegerer**
- **Har fokus på helhet og strategi**
- **Kommuniserer åpent og ærlig**
- **Motiverer og skaper trivsel**
- **Er resultatorientert og tar ansvar**
- **Skaper positivt omdømme**
- **Opptre lojalt overfor verdier og beslutninger**

Bevilgnings skjema 1A og 1B

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2016	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2015	Avvik budsjett	Note
Skatteinntekter	-310 148	-309 000	-314 000	-293 175	-1 148	1
Eiendomsskatt	-16 076	-15 900	-15 900	-15 733	-176	2
Rammetilskudd	-289 480	-283 800	-278 000	-264 337	-5 680	1
Rentekompensasjon	-3 189	-3 100	-3 100	-3 631	-89	3
Konsesjonskraft	-1 461	-2 000	-2 000	-2 159	539	4
Sum frie disponible inntekter	-620 354	-613 800	-613 000	-579 035	-6 554	
Utbytte Lyse	-3 919	-4 000	-4 000	-4 031	81	3
Renteinntekter	-17 693	-5 400	-5 400	-20 590	-12 293	5
Renteutgifter	30 999	22 700	22 700	35 403	8 299	5
Renter VAR-sektor	-2 177	-2 200	-2 200	-2 307	23	5
Avdragsutgifter	32 165	30 720	30 720	29 585	1 445	6
Avskrivninger VAR-sektor	-5 655	-5 620	-5 620	-5 555	-35	6
Netto finansområdet	33 720	36 200	36 200	32 505	-2 480	
Overført kapitalregnskap	15 350	15 350	16 350	7 478	0	7
Disponering av tidligere års overskudd	-4 220	-4 220	0	-9 543	0	8
Avsatt/bruk av disposisjonsfond	3 602	1 650	-570	10 418	1 952	8
Netto avsetninger/overføringer	14 732	12 780	15 780	8 353	1 952	
Til fordeling fellesområder	-571 902	-564 820	-561 020	-538 177	-7 082	
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	556 477	564 820	561 020	532 780	-8 343	
Mer/mindreforbruk	-15 425	0	0	-4 220	-15 425	9
Netto driftsresultat	32 639	10 631	14 764	8 549	22 008	9
Budsjettskjema 1B						
	Regnskap 2016	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2015	Avvik budsjett	
Fellesutgifter til fordeling						
Lønnsreserve/pensjon/diverse	1 212	19 345	12 600	850	-18 133	10
Flykningetilskudd	-25 778	-22 765	17 965	-16 112	-3 013	11
Flyktninger inkl. fondsavsetn/bruk	25 778	22 765	-17 965	16 112	3 013	11
Bruk av premiefond pensjon	-13 116	-13 458	0	-1 410	342	12
Premieavvik	2 603				2 603	12
Til fordeling tjenesteområdene						
Fellestjenester	30 569	30 561	28 960	28 388	8	13
Kontrollutvalg	792	800	800	743	-8	13
Opplæring	147 385	147 385	146 350	143 206	0	14
Samfunnsutvikling	59 599	59 599	60 140	58 368	0	15
Helse og velferd	197 865	190 995	184 200	176 975	6 870	16
Barnehage	116 773	116 773	114 650	110 770	0	17
Tilskudd idrett	4 000	4 000	4 500	5 339	0	18
Kirkelig fellesråd	8 795	8 820	8 820	9 551	-25	19
Sum bevilgningsområder	556 477	564 820	561 020	532 780	-8 343	

Noter til bevilgnings skjema 1A og 1B

1. Skatt og rammetilskudd endte 6,8 mill høyere enn budsjettet. Det så lenge ut til at skatt+rammetilskudd ville bli tilnærmet som budsjettet, men betydelige skatteutjevningssmidler i november og desember gjorde at samlet inntektsutvikling ble bedre enn forventet i 2016. Skatt pr innbygger i Gjesdal sank betydelig fra 2015 til 2016, og det var dette som gav grunnlaget for økte inntekter gjennom skatteutjevningsordningen.
2. Eiendomsskatt endte 176 000 høyere enn budsjett. I overkant av 10 mill av inntektene kom fra eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.
3. Rentekompensasjon for skolebygg, bo - og aktivitetssentre og rehabilitering Gjesdal kirke endte noe over budsjett. Målt mot 2015 var det en betydelig nedgang, grunnet lavere kalkylerenter for utmåling av kompensasjonen.
4. Salg av konsesjonskraft endte 540 000 under budsjett. Dette har sammenheng med svært lav pris på kraft i 2016, samt noe etterslep knyttet til avregninger for 2015. Konsesjonskraft blir solgt i Euro.
5. Regnskap avviker betydelig fra budsjett når det gjelder både renteinntekter og renteutgifter. Dette fordi det ikke er budsjettet med føring av rentebytteavtaler. Samlet ble netto rentekostnader i underkant av 4 mill høyere enn budsjettet. Dette forklares i hovedsak av en relativt høy meravkastning på plasseringer utenfor bankavtale. Både aksjefond og obligasjoner/obligasjonsfond gav god avkastning i 2016. I tillegg har likviditeten vært relativt høy, og det generelle rentenivået på lån med flytende rente noe lavere enn forutsatt i budsjettet. Se ellers omtale under kapittel om finansforvaltning.
6. Det ble nedbetalt ca 1,4 mill. mer av kommunens lånegjeld enn budsjettet. Det ble gjort fordi kommunens lånegjeld har kommet opp på et så høyt nivå, at det kreves et høyere samlet avdrag enn budsjettet for 2016.
7. Det ble overført 15,35 mill til investeringsregnskapet i 2016. Dette er i henhold til budsjett. Ut over det som fremkommer i hovedoppsettet over, har også noen tjenesteområder overført noe midler til enkeltinvesteringer, eksempel innkjøp av Chrome-book i skolene.
8. I tråd med vedtak ble det regnskapsmessige overskuddet fra 2015 avsatt til disposisjonsfond.
9. Regnskapsmessig er driftsregnskapet avsluttet med et mindreforbruk på ca 15,4 mill. Netto driftsresultat endte på 32,6 mill (3,7 %). Dette er ca 22 mill høyere enn regulert budsjett. På grunn av høyere inntekter enn budsjettet (6,5 mill) har vi dekket hele merforbruket som ble rapportert i 2. tertial for helse og velferd. Det har dermed ikke vært nødvendig å bruke av tidligere oppsparte midler for å dekke disse økte kostnadene. Det høye driftsresultat skyldes først og fremst at det i 2016 ble tatt ut en betydelig andel av premiefondet som er oppspart i KLP gjennom avkastning på pensjonsmidlene Gjesdal kommune har. Dette er engangspenger, og vi kan ikke påregne et så stort uttak de neste årene. I tillegg bidrog finansområdet og tjenesteområdene med noen millioner restmidler som er avsatt til overskuddsfond.
10. Bruk av premiefondet er restmidler under denne posten, og hovedgrunnen til det gode netto driftsresultatet. I tillegg var det ca 2 mill i restmidler knyttet til lønnsreserven. Utgifter til Blink-festival og noen andre uforutsette kostnader er bokført på denne posten.
11. På grunn av flere bosettinger enn forutsatt i 2016, ble tilskuddet til bosetting av flyktninger høyere enn budsjettet. Det ble netto avsatt ca 0,5 mill til flyktningefondet, etter at noe av midlene mottatt i 2016 gikk direkte til utvidelse av lokaler knyttet til voksenopplæringen i Rettedalen 11.
12. Det ble brukt 13,5 mill av premiefondet i KLP, noe som reduserte innbetalingen av pensjonspremien tilsvarende.
13. Fellestjenester inklusiv kontrollutvalg og utgifter folkevalgte gikk i balanse. Restmidler på 390 000 ble ført til overskuddsfond fellestjenester.
14. Inklusiv forskuttering av kostnader knyttet til innkjøp av Chromebook til elever i skolene hadde opplæring er merforbruk på 0,2 mill. Dette er finansiert gjennom bruk av overskuddsfond. Dersom en holder Chromebook investeringene utenfor, hadde opplæring et mindreforbruk på 1,8 mill. Det ble jobbet målrettet høsten 2016 for å justere ned kostnadene, noe som førte til et bedre resultat enn tidligere rapportert.

15. Kultur og samfunn hadde et samlet mindreforbruk på 0,35 mill. Et godt arbeid høsten 2016 førte til at tjenesteområdet kom ut i balanse ved årsslutt. Mindreforbruket er avsatt til overskuddsfond.
16. I forhold til regulert budsjett, endte helse og velferd med et samlet merforbruk på 6,9 mill. Dette er i tråd med det som ble rapportert i forbindelse med 2.tertial 2016. Forutsetningen da var at dette skulle finansieres med overskuddsfond og reservefond, men det var ikke nødvendig på grunn av skatteutjevningssmidler som vi fikk på slutten av 2016.
17. Samlet fikk barnehage et underforbruk på 0,8 mill. Også innenfor dette området er det jobbet systematisk for å holde kostnadene nede. Dette skyldes noe vakante stillinger, og stram styring i den enkelte barnehage.
18. På grunn av lavt rentenivå ble tilskudd til idrett (Ålgård FK og Dirdalhallen AS) noe lavere enn opprinnelig budsjettet. Noe restmidler ble satt på fond som buffer for eventuelle renteøkninger frem i tid.
19. Tilskuddet til kirkelig fellesråd endte noe under budsjett på grunn av noe lavere rente på lån til ny kirke på Ålgård .

Hovedoversikt 2A

Regnskapsskjema 2A - investeringer	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor	Note
Investeringer i anleggsmidler	147 508 924	137 350 000	131 850 000	154 405 980	1
Utlån og forskutteringer	10 545 344	0	0	7 916 980	2
Kjøp av aksjer og andeler	1 493 486	1 300 000	6 000 000	1 672 576	3
Avdrag på lån	6 997 577	5 000 000	5 000 000	7 593 159	4
Dekning av tidl års udekket	0	0	0	0	
Avsetninger	2 968 501	0	0	15 906 335	5
Årets finansieringsbehov	169 513 832	143 650 000	142 850 000	187 495 030	
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	66 664 952	70 000 000	70 000 000	104 880 666	6
Inntekter fra salg av anleggsmidler	8 803 632	12 000 000	20 200 000	15 274 651	7
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	
Kompensasjon for merverdiavgift	17 209 463	21 080 000	20 630 000	21 260 080	8
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	52 387 103	25 220 000	16 670 000	35 712 282	9
Andre inntekter	329 849	0	0	1 635 763	
Sum ekstern finansiering	145 395 000	128 300 000	127 500 000	178 763 443	
Overført fra driftsregnskapet	16 231 527	15 350 000	15 350 000	8 309 810	10
Bruk av tidl års udisponert	0	0	0	0	
Bruk av avsetninger	7 887 306	0	0	421 778	11
Sum finansiering	169 513 832	143 650 000	142 850 000	187 495 030	
Udekket/udisponert	0	0	0	0	

Noter til hovedoversikt 2A

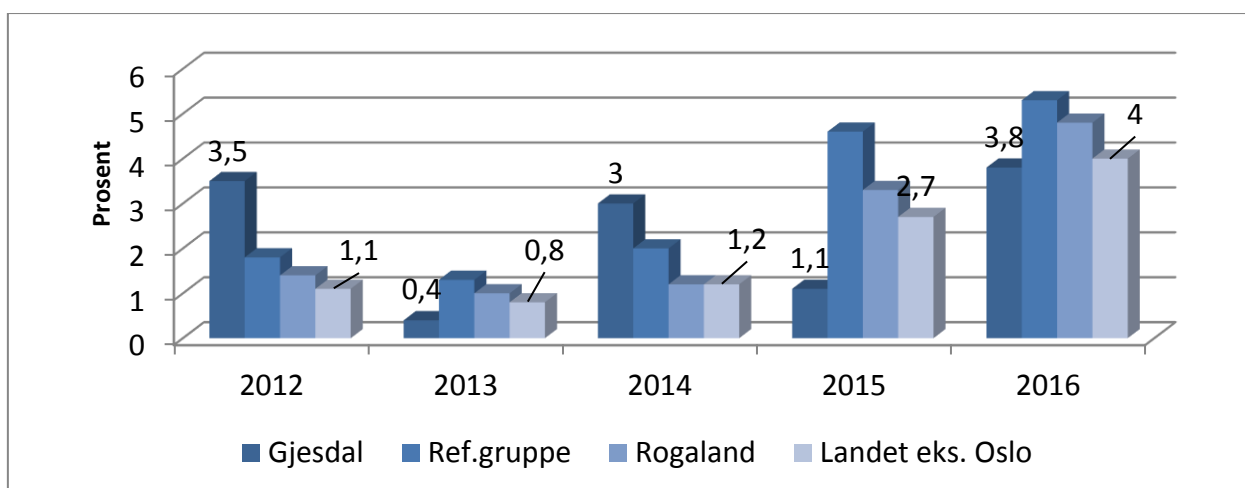
- Investeringene i 2016 ble ca 10 mill høyere enn budsjettert. Dette skyldes at verdier som utbyggere tidligere har investert i infrastruktur er overtatt av kommunen, og bokført til kostpris i investeringsregnskapet. Dette gjelder infrastruktur knyttet til utbyggingen av Solbakkane. Kommunens investeringsprosjekter samlet sett ble lavere enn budsjettert, noe som skyldes blant annet Øygardsvatnet barnehage som fullføres i 2017.
- Dette gjelder utlån (startlån) til innbyggere i Gjesdal. Det ble ikke tatt opp nytt lån i Husbanken i 2016.
- Gjelder egenkapitalinnskudd i KLP.
- Gjelder avdrag på startlån.
- Dette er i hovedsak spillemidler knyttet til anlegg i Gjesdal idrettspark.
- Bruk av lån er noe lavere enn budsjettert, i henhold til fremdrift i de enkelte prosjektene.
- Gjelder salg av tomt i sentrum, samt salg av en bolig.
- Kompensasjon av mva ble noe lavere enn budsjettert, og henger sammen med totalt sett lavere investeringer, jf punkt 1 og 6.
- Avviket på denne posten henger sammen med overtakelsen av infrastruktur jf punkt 1, refusjoner knyttet til arbeid med infrastruktur i Solbakkane, utført av andre enn kommunen.
- Det ble overført noe mer fra driftsregnskapet enn budsjettert da noen av tjenesteområdene finansierte investeringer via sin ordinære driftsramme.
- En andel av investeringene i ny infrastruktur i Ålgård sentrum ble finansiert gjennom bruk av ubundne investeringsfond avsatt gjennom inntekter fra utbyggingsavtaler i sentrum. I tillegg ble det brukt av overskuddsfond fra tjenesteområde opplæring til midlertidig finansiering av innkjøp av Chromebook.

Økonomiske nøkkeltall

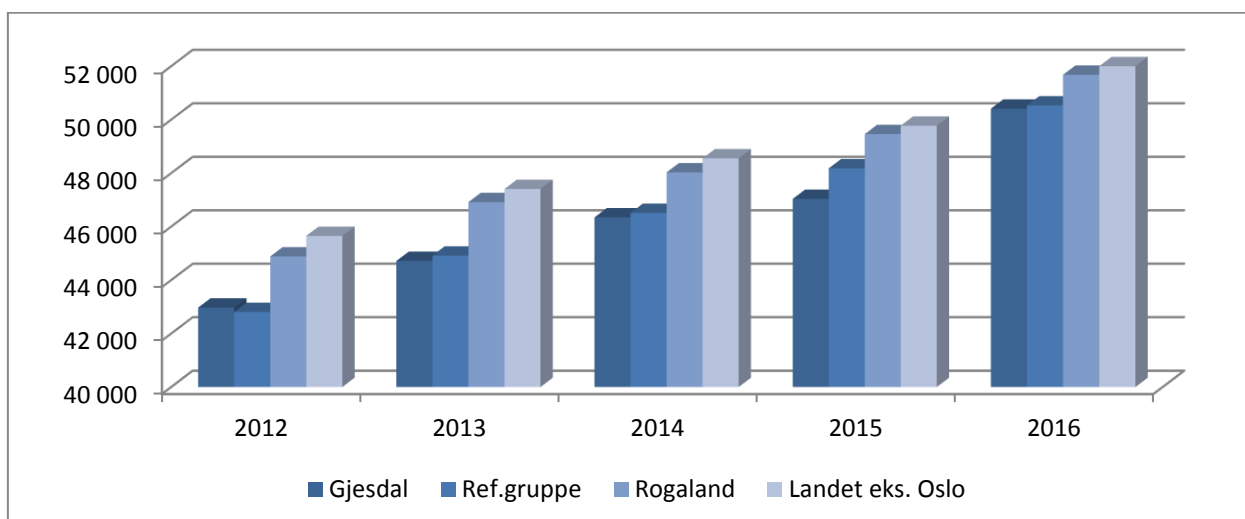
Netto driftsresultat

Det var opprinnelig budsjettert med et netto driftsresultat på 1,7 % (14,7 mill). Regnskapet endte til slutt med et resultat på 3,8 % (32,6 mill). Diagrammet under viser at Gjesdal hadde et betydelig bedre driftsresultat i 2016 sammenlignet med 2015. Gjennomsnittet for alle kommuner i landet endte på 4 %, og skyldes i hovedsak vesentlig høyere skattevekst enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet. Gjesdal fikk betydelig høyere inntekter gjennom skatteutjevningsordningen på slutten av året. I tillegg bidro bruk av pensjonspremiefond i KLP sterk til det relativt gode driftsresultatet også for Gjesdal. Det er likevel grunn til å understreke at det gode driftsresultatet skyldes engangseffekter som er oppsummert over, og at den underliggende kostnads- og inntektsveksten viser en krevende økonomisk situasjon for Gjesdal det neste året.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene 2012-2016

Frie inntekter

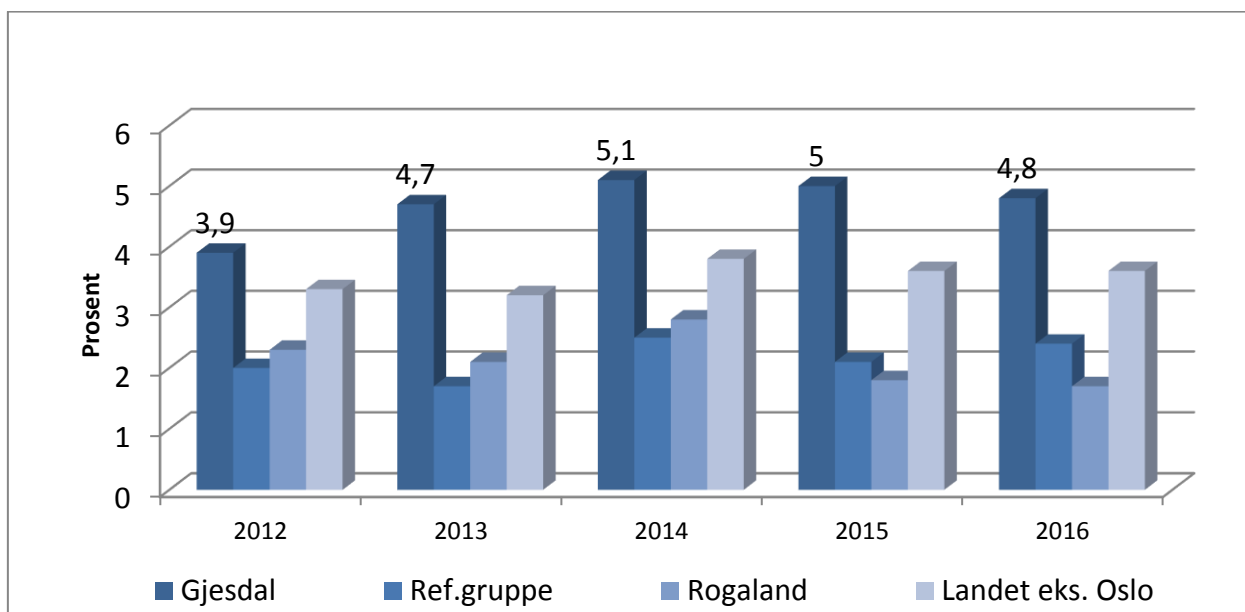

Frie inntekter pr innbygger 2012 – 2016

Frie inntekter pr innbygger økte mer i Gjesdal målt mot ref.kommuner, Rogaland og landet for øvrig. Dette henger sammen med et vesentlig lavere fratrekk i utgiftsutjevningen i 2016 i forhold til i 2015. Frie inntekter økte med 7 % for Gjesdal, men de vi sammenligner oss med økte med 5 %. Fra 2012 til 2016 har likevel Gjesdal hatt en marginalt dårligere inntektsutvikling enn referansekommunene, men en bedre utvikling enn gjennomsnittet for Rogaland og alle kommuner i landet.

Finansområdet

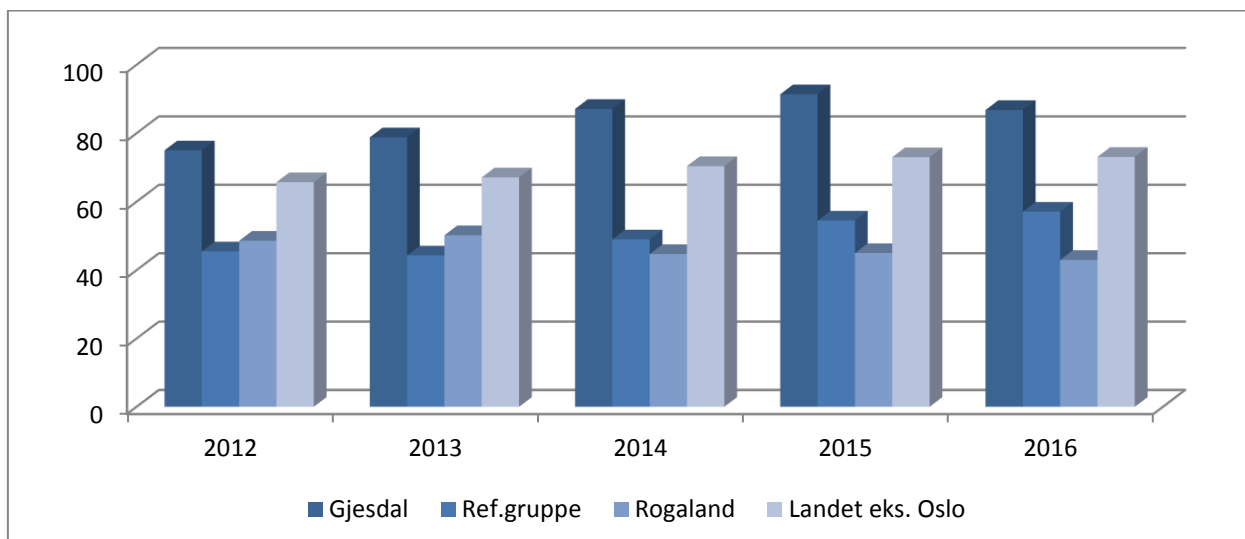
Netto rente- og avdragsbelastning i % av driftsinntektene 2012 – 2016

Rente- og avdragsbelastning ble redusert fra 5 % i 2015 til 4,8 % i 2016. Årlig avdrag økte med 2,6 mill fra 2015 til 2016, mens netto rentekostnader ble redusert med i underkant av en million. Når den % vise andelen samlet sett likevel har gått ned, skyldes dette at kommunens totale driftsinntekter har vokst betydelig. Aktive plasseringer gjennom fastrenteinnskudd, obligasjoner og aksjefond bidrog til lavere netto rentekostnad på tross for økende gjeld. I tillegg var gjennomsnittlig rentenivå på lånene ca 0,2 % lavere i 2016 enn i 2015. Sammenlignet med referansekommunene, Rogaland og landet samlet bruker Gjesdal fortsatt en betydelig høyere andel av driftsinntektene til å betjene lån. Likevel har forskjellen til referansekommunene blitt noe lavere.

Lånegjelden ble redusert fra 91 % til 87 % av driftsinntektene fra 2015 til 2016. Det ble brukt 70 mill i nye lånemidler i løpet av året, og de største investeringsutgiftene har vært Øygardsvatnet barnehage, nye flyktningeboliger/kommunale boliger og utbygging av infrastruktur i Ålgård.

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene 2012 - 2016

Fondsreserver pr. 31.12.2016

Disposisjonsfond	2012	2013	2014	2015	2016
Reservefond	10 222 351	3 120 081	3 062 404	11 105 425	15 325 558
Premieavviksfond	2 070 992	5 022 562	10 927 676	6 273 543	0
Næringsfond	1 417 727	970 636	611 402	0	0
Flyktingefond	3 745 988	4 208 519	4 798 968	4 180 169	4 672 801
Fond tjenesteområdene					
Gjesdal Næringspark	10 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Utbygginger					
idrettsformål		1 850 000	4 738 253	2 958 444	3 729 222
Bygdebøker m.m	549 887	426 264	179 918	166 259	103 503
Internt servicesenter	286 378	284 891	650 290	682 935	1 073 141
Opplæring	11 830 164	7 777 765	7 487 295	9 010 182	8 783 483
Kultur	1 023 421	1 083 397	1 006 857	680 087	687 087
Samfunnsutvikling	5 860 819	6 664 120	5 274 614	5 979 307	6 316 387
Helse og velferd				1 966 792	1 966 792
Barnehage	1 432 579	960 056	1 240 759	2 407 657	3 193 793
Sum disposisjonsfond	48 440 306	37 368 291	44 978 436	50 410 801	50 851 767

Tabellen over viser samlede fondsreserver (disposisjonsfond) pr 31.12 de siste 5 årene. Samlet sett økte fondsreservene med 0,4 mill fra 2015 til 2016. Premieavviksfondet ble nullet ut som følge av et høyt uttak av premiefond fra KLP. Fond til utbygging idrettsformål økte med ca 0,8 mill, på grunn av lave renter på lån kommunen er forpliktet til å betale ihht tidligere vedtak.

Tjenesteområdene sine overskuddsfond økte samlet med 1,2 mill, fra 20,9 mill til 22,1 mill. Reservefondet har økt med ca 4,2 mill, og rådmannen foreslår å øke dette fondet med det

regnskapsmessige mindreforbruket i 2016 på 15 mill, jf forslag til vedtak knyttet til årsoppgjøret.

Med totalt i overkant av 50 mill i reserver på disposisjonsfond har Gjesdal kommune 5,8 % av et årsbudsjett i reserver. Dette er omtrent på samme nivå som for et år siden, og gjør oss rustet til å møte mer krevende økonomiske tider fremover. Fra og med 2015 har driftskonsekvensene av høy utbyggingstakt av barnehager, ny kirke og nytt idrettsanlegg økt finanskostnadene betydelig. Med lavere investeringstakt i gjeldende budsjett- og økonomiplan vil finanskostnadene stabilisere seg de neste årene.

Foto: Reidun Skjølrestad

Del 2 | Rapport fra hvert tjenesteområde

Fellesområder og statistikk for hele kommunen

Samletabell hele kommunen – nøkkeltall

	2013	2014	2015	2016
Økonomi				
Driftsutgifter administrasjon i % av ref.gr.	103 %	100 %	100 %	99 %
Driftsutgifter til politikk og revisjon i % av ref.gr.	140 %	111 %	111 %	111 %
Driftsutgifter adm.bygg i % av ref.gr.	121 %	100 %	101 %	110 %
Medarbeidere				
Årsverk	672	699	719	739
Heltidsandel	47,3 %	48,4 %	49,2 %	52,1 %
Sykefravær	6,2 %	6,3 %	7,3 %	6,4 %
Lærlinger	12	11	12	19
Medarbeidertilfredshet	4,8	-	4,7	
AFP-uttak i % (av ansatte over 62 år)	41 %	40 %	35%	43 %
Gjennomsnittling stillingstørrelse				80,4 %

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Driftsutgifter til administrasjon lå i 2016 marginalt lavere enn referansekommunene. Utgifter til politikk og revisjon er fortsatt noe høyere enn de vi sammenligner oss med. Antall årsverk har fortsatt samme økning, ca 20 flere i 2016 enn i 2015. Økningen har i hovedsak kommet innen helse og velferd. Takten i økningen i heltidsandel har mer enn fordoblet seg i 2016 målt mot de to foregående årene. Antall lærlinger har økt med nesten 60 % siden 2015.

Etiske retningslinjer

Etikk og etiske retningslinjer har i flere år vært tema både i lederopplæringen i kommunen og ved introduksjon av nytilsatte. En mindre ajourføring av retningslinjene ble gjort i 2014. Arbeidet med en revisjon startet opp i 2016, og i 2017 har ulike etiske problemstillinger vært diskutert i avdelings- og personalmøter. Utkast til nye retningslinjer vil bli sendt ut på bred høring i organisasjonen, før endelig politisk godkjenning.

Nærvær i Gjesdal kommune

Gjesdal kommune har over tid hatt gode nærværstall (stabilt lavt sykefravær). Vi jobber systematisk med dette sammen med ledere, tillitsvalgte og verneombud samt NAV og bedriftshelsetjenesten. I 2016 har vi hatt fokus på lederansvar i forhold til god oppfølging og dialog, oppfølging av hyppig korttidsfravær, taus/skjult tilrettelegging og konkret bistand i nærværarbeid. Sykemeldte er innkalt til informasjonsmøter.

Beredskap og internkontroll

I 2016 ble beredskapsplanen gjennomgått og oppdatert i juli. Kontaktinformasjon og varslingslister ble oppdatert flere ganger ved endringer. Handlingsplan for beredskap ble evaluert og en ny ble vedtatt i november 2016. I høst ble en ny ROS-analyse påbegynt med flere møter og workshop som er tenkt avsluttet sommeren 2017.

I september ble det gjennomført en workshop/øvelse sammen med beredskapsansvarlige fra politiet om temaet pågående livstruende vold på en skole. CIM-opplæring ble gjennomført og CIM (elektronisk beredskapsstøtte) ble øvet 4 ganger i året. I 2016 ble 3 beredskapssituasjoner håndtert, alle i forbindelse med ekstremvær.

Arbeidet med kommunens internkontroll håndteres i hovedsak gjennom Compilo, som siden 2013 har vært etablert for systematisk oppfølging av avvik ut fra etablerte lover, retningslinjer og prosedyrer. Innen økonomiforvaltningen er vesentlige deler av internkontrollen håndtert gjennom veletablerte rutiner for anskaffelser, fakturahåndtering og avstemming av bankkonti og kontoer i balansen. Siden 2015 har vi også vektlagt en god håndtering av momsrefusjonskravene gjennom utvidet kontroll av enhetenes praksis på dette feltet. I 2016 har vi hatt fokus på å jobbe for å begrense antall bestillere/innkjøpere gjennom og øke kompetansen blant disse. Dette for å effektivisere anskaffelsesprosessen og sikre at mest mulig av kommunens anskaffelser foretas gjennom etablerte innkjøpsavtaler.

Personal og likestilling

Rekruttering

Oversikt kvinner og menn i de ulike sektorene fra PAI (kommunal statistikk).

Antall årsverk og antall ansatte kan avvike fra det som blir oppgitt fra hvert tjenesteområde da PAI også omfatter timelønte stillinger.

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	766	149	84	16
Sentraladministrasjonen	17	10	63	37
Oppvekst	425	71	86	14
Skoleadministrasjon	1	1	50	50
PP-tjeneste	4	0	100	0
Grunnskole	209	47	82	18
Barnehager	198	14	93	7
Øvrig oppvekst	13	9	59	41
Helse/sosial	275	26	91	9
Administrasjon	15	3	83	17
Alm helsevern	34	7	83	17
Alders- og sykehjem	95	4	96	4
Psykiatriske sykehjem	2	1	67	33
PU	15	7	68	32
Hjemmehjelp/-sykepleie	97	2	98	2
Sosialhjelp	15	2	88	12
Andre virksomheter	2	0	100	0
Kultur	15	5	75	25
Teknisk sektor	34	36	49	51
Ymse	0	1	0	100

Lønns- og arbeidsvilkår

I lederstillinger er det 72% (33) kvinner og 28% (13) menn.

Gjennomsnittslønn ledere og mellomledere:

Kvinner 572 000 (2012) 588 000 (2013) 624 000 (2014) 648 000 (2015) 651 000 (2016)

Menn 639 000 (2012) 679 000 (2013) 707 000 (2014) 738 000 (2015) 747 000 (2016)

I 2016 var kvinnelige lederes lønn 87% av mannlige lederes lønn, i 2015 var dette 88 %.

For mellomledere er kvinnes gjennomsnittslønn **632 000 (2016)** 616 000 (2015) 593 000 (2014) 561 000 (2013) 543 000 (2012) 512 000 (2011) og for menn **684 000 (2016)** 669 000 (2015) 634 000 (2014) 608 000 (2013) 559 000(2012) 563 000 (2011)

**Lønnsutvikling for fast og timelønnte hoved- og bistillinger.
Tall pr 1.12.15 og 1.12.16. Alle ansatte.**

Kjønn	Måned- fortjeneste 2016	Grunnlønn 2016	Endring i måned- fortjeneste 2015-2016	Endring i grunnlønn 2015-2016	Ansatte 2016	Årsverk 2016	Endring i årsverk 2015-2016
Kvinner og menn	40.378	38.610	2,5%	2,7%	933	746	3,8%
Kvinner	39.685	37.848	2,5%	2,6%	781	614	3,1%
Menn	43.609	42.162	2,2%	2,6%	152	132	7,2%

**Ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn i Gjesdal kommune.
Tall pr 1.12. det enkelte år**

Stillingsstørrelse per ansatt	Kjønn	Årstall 2014		2015		2016	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	67	7,6	69	7,6	78	8,4
	Kvinner	58	7,7	56	7,3	67	8,6
	Menn	9	6,7	13	9,0	11	7,2
25 - 49,9%	Kvinner og menn	45	5,1	50	5,5	50	5,4
	Kvinner	42	5,6	41	5,4	39	5,0
	Menn	3	2,2	9	6,2	11	7,2
50 - 74,9%	Kvinner og menn	191	21,6	177	19,5	154	16,5
	Kvinner	179	23,8	166	21,8	146	18,7
	Menn	12	8,9	11	7,6	8	5,3
75 - 99,9%	Kvinner og menn	169	19,1	178	19,6	180	19,3
	Kvinner	163	21,7	170	22,3	174	22,3
	Menn	6	4,4	8	5,5	6	3,9
100%	Kvinner og menn	414	46,7	433	47,7	471	50,5
	Kvinner	309	41,1	329	43,2	355	45,5
	Menn	105	77,8	104	71,7	116	76,3

*) Tabellen handler om stillingsstørrelse pr. ansatt. Derfor vil f. eks. en person med to stillinger på hhv. 20 og 50% bli tilordnet gruppen 50 - 74,9%

For sykefravær m.m. vises det til tabeller under tjenesteområdene og samletabell under Fellestjenester. For øvrig er sykefraværet for kvinner på 7% og for menn 3,8 %.

Utviklingsmuligheter

Vi har ikke registrert kjønnsforskjeller i utviklingsmuligheter i kommunen. Det er ulike utviklingstiltak i de forskjellige tjenesteområdene. Dette gjelder både på fag og ledelse og ikke minst at ansatte uten fagutdanning gis mulighet for dette.

Beskyttelse mot trakassering og diskriminering

Vi vedtok handlingsplan for mangfold i 2010 og har nå tatt inn en mangfoldserklæring i alle våre stillingsannonser. I tillegg skal søkere med nedsatt funksjonsevne eller med annen etnisk bakgrunn innkalles til intervju når de er kvalifisert for stillingen.

Vi er dessuten aktive i å tilby språkpraksisplasser og andre typer praksisplasser i ulike avdelinger i samarbeid med NAV.

Tverrfaglig utviklingsarbeid

Kontinuerlig utviklingsarbeid bidrar til å sette Gjesdal kommune bedre i stand til å møte fremtidens krevende utfordringer. Her vises et avgrenset utvalg av gjennomførte tiltak. I tillegg viser tjenesteområdene flere tiltak i områdets kapittel.

Smart City

Smart City som konsept og utviklingsstrategi gjelder på tvers av hele kommunen. Det betyr å arbeide for å miljømessig, økonomisk, sosial og demokratisk bærekraft og utvikle digitale løsninger som bidrar til dette.

- Deltatt i Nordic Smart City OFU samarbeid (3-årig samarbeid mellom innovativ leverandørbedrift og offentlig virksomhet). Målet er å utvikle en Smart City-plattform som samler informasjon og åpne data fra ulike kilder.
- Lagt ut åpne data både hos Difi (Direktoratet for forvaltning og IKT) og i Smart City-plattformen.
- Gjennomført innvolveringsprosesser i konkrete prosjekter som for eksempel Frafjordtunnelen, utforming av torget og utviklingsprosesser i ulike tjenester.
- Gjennomført medvirkningsverksted der det ble konkretisert ønsker i sentrumsutviklingen.
- Felles energiløsning i sentrum. Arbeidet er nå tettere knyttet opp mot salgsprosessen for sentrumstomtene slik at potensielle utbyggere kan være med å påvirke løsningen.
- Promotering av el-sykler bl.a. med arrangementer i europeisk mobilitetsuke.
- Det er søkt om forskningsmidler for 2 prosjekter.
- Samarbeid med X2-lab har ført til to pilotprosjekter: digitale løsninger for barnehager og mobilitetsløsninger som kombinerer offentlig og privat transport.
- Gjesdal kommune har presentert seg på Nordic Edge Expo med stand og presentasjon av Smart City-plattformen.

Arbeidslag

Arbeidslag er Gjesdal kommunes hovedprosjekt for å sikre god helhetlig hjelp til barn og unge. Arbeidslag er en ressurseffektiv metode for samarbeid og samhandling på tvers av tjeneste- og fagområder.

- Det er opprettet tre arbeidslag som skal prøve ut en modell for tverrfaglig samarbeid:
 1. Barn med emosjonelle og sosiale vansker
 2. Tidlig innsats

3. Heltlig arbeid med minoritetspråklige barn.
- Det er gjennomført 6 felles opplæringsdager med professor i psykologi Øyvind Kvello. Tema var barns utvikling.
 - Det er gjennomført en midtveiseevaluering og foretatt justeringer i prosjektet.
 - Det er innledet samarbeid med Universitetet i Stavanger om kompetanseutvikling i tverrprofesjonell ledelse.
 - Prosjektet har ført til gode drøftinger i organisasjonen om kultur for tverrfaglig samhandling.

Framtidsretta integrering og inkludering

I prosjektet utvikler Gjesdal kommune systemer og kompetanse slik at innbyggere med annen bakgrunn enn norsk raskt blir integrert og inkludert i Gjesdalsamfunnet.

- Søkt og mottatt prosjektmidler fra Fylkesmann og Utlendingsdirektoratet.
- Gjennomført kompetansetilbud i traumeforståelse i form av veiledninger som er åpne for alle ansatte.
- Gjennomført kursrekke i tverrkulturell forståelse for et utvalg foreldre-representanter fra alle skoler og barnehager samt for ansatte ved Bærland skole.
- Gjennomført skreddersydd kulturskoletilbud for barn/ungdom i asylmottak.
- Samarbeidsavtale med læringsmiljøsenderet (UiS) om deltagelse i forskningsprosjektet «omsorg for traumatiserte barn» som omfatter 300 ansatte og 40 barn.

Lean

Lean i Gjesdal handler om å skape en forbedringskultur. Alle ansatte involveres, ansvarliggjøres, myndiggjøres og får opplæring i Lean innen 2020. Veldig mye bra forbedringsarbeid foregår i avdelingene som er i gang.

- 10 avdelinger mottok opplæring 2016.
- Gjennomført oppfølgingssamlinger for avdelingene, samt bedriftsbesøk.
- Gjennomført samling i «Leanledelse» med Bjarne Berg Wig.
- Arbeidet for å bruke Leantenkning i revidering av kommuneplan.
- Avholdt innlegg på konferanser.
- Private og offentlige virksomheter har besøkt Gjesdal for å lære om Lean.
- Det er etablert tverrfaglig Lean-koordinatorgruppe for å veilede ansatte og markedsføre Lean internt og eksternt.

Fellestjenester

Hovedmål

- **Service til innbyggerne gjennom å yte et bredt spekter av samordnede støttetjenester med god kvalitet.**
- **Service til tjenesteområdene gjennom å yte et bredt spekter av effektive og fremtidsrettede støttetjenester av god kvalitet.**

Viktige vedtak/tiltak 2016

- Brukerundersøkelse interne tjenester er gjennomført med samme gode resultat som 2013.
- Vi har satt i gang arbeidet med Lean og kontinuerlig forbedring.
- Vi har økt antallet lærlinger i tråd med målsetting.
- Arbeidsgiverstrategi og lokal lønnspolitikk er revidert.
- Seniorpolitikk er endret og innskjerpet.
- Arbeidet med heltidskultur viser resultat i tråd med målsettinger.
- I tråd med Gjesdal kommunes mål om å være mer tilgjengelige ble kommunestyret streamet på nett fra august 2016.
- Høsten 2016 passerte vi 2 000 likere på Facebook, og i tillegg til hjemmesiden ble Facebook aktivt brukt for nyhetsformidling og innbyggerinvolvering. I 2016 ble også en egen Instagram konto etablert. Høsten 2016 hadde vi 408 følgere.
- Integrasjon mellom skolens fagsystem og arkivsystemet som muliggjør «automatisk» arkivering av elevdokumentasjon (Visma Flyt skole – WebSak).
- Oppgradering av innsynsløsningen (desember 2015) som gjør det enklere å finne fram i kommunens dokumentasjon.
- Digital post:
 - SvarUt som verktøy for å sende utgående post, digitalt eller som brevpost, på en svært enkel måte.
 - SvarInn: Motta innkommet post rett inn i sak/arkivsystemet.
- Systematisk arbeid for å effektivisere fakturabehandlingen i samarbeid med SR-bank
- Kampanje ble utført for å oppmuntre innbyggerne til å motta e-faktura i stedet for papirfaktura.
- Nytt digitalt anskaffelsesverktøy ble vedtatt tatt i bruk, innføres i 2017.
- Antall rammeavtaler/innkjøpsavtaler fortsatte å øke i 2016 og passerte 50 stk.

- Kapasitet og sikkerhet i IKT-infrastruktur ble kraftig oppgradert og sikrer effektiv og god drift.
- Betydelig utbygging av trådløse nettverk, særlig på skolene.

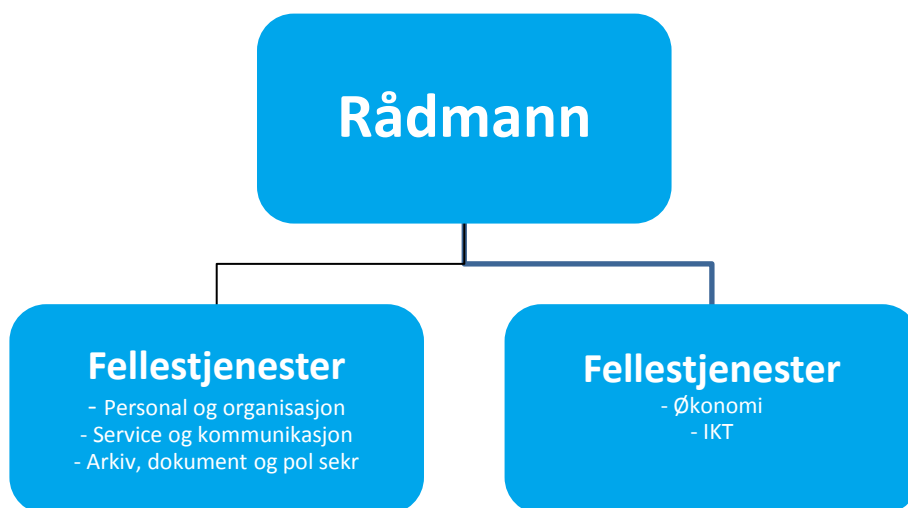
Noter til tabeller

1. Antall videreutlån fra Husbanken har gått litt ned, mens samlet lånebeløp har økt betydelig. Gjennomsnittlig størrelse på enkeltlån har dermed økt noe.
2. Andel e-faktura/avtalegiro fortsetter å øke noe, men økningen går sakte. Arbeidet med å få flere over på elektroniske fakturaer intensiveres i 2017
3. Antall fakturaer inn økte med nesten 1000 fra 2015 til 2016. Dette henger sammen med at flere blir splittet opp i avdelinger når leverandør sender faktura, slik at det blir mindre jobb å splitte regninger i eget fakturamottak. Andelen e-faktura har økt betydelig, og det er jobbet målrettet for å få dette til.
4. Fellestjenester hadde 390 000 i restmidler ved årets slutt. Dette er knyttet til besparelser innen IKT- infrastruktur. Midlene er avsatt på overskuddsfond, som totalt utgjorde i overkant av 1 mill pr.31.12.2016.
5. Målsetting i forhold til administrativ ressursbruk ble nådd, og vi bruker marginalt mindre enn ref.gruppe til administrasjon.
6. Antall årsverk har økt på grunn av stillinger som er flyttet inn i fellestjenester som før hørte til i andre enheter.
7. Sykefraværet er høyere enn måltall, og er knyttet til langtidssykemeldinger.

Årets gladnyhet!

Betydelig økning i digital dialog gjennom innføring av SvarUt/SvarInn.

Organisering

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2013	2014	2015	2016
Antall videreutlån fra Husbanken	1	152	124	128	123
Antall nye videreutlån	1	32	8	16	7
Utlånt pr. 31.12 (tall i hele tusen)	1	49.137	49.861	51.549	56.574
Antall skatteyttere		9.049	9.304	9.582	
Antall med firmaskatt		441	470	465	
Antall skatteyttere med restskatt		2.608	3.049	3.142	
Antall skatteyttere med til gode		6.441	6.255	6.410	
Antall utsendte fakturaer	2	24.560	26.531	25.704	25.894
Andel e-faktura/avtalegiro	2	41,75 %	44,98 %	48,47 %	51,51 %
<i>Leverandører/fakturaer</i>					
Antall fakturaer	3	14.892	14.770	15.374	16.303
Antall e-faktura inngående	3	6.309	7.385	8.143	9.972
Andel e-faktura inngående	3	42,4%	50 %	53 %	61,2 %
Andel kjøp e-handel	3	5,07 %	3,96 %	4,55 %	4,76 %
Antall leverandører	3	1.464	1.391	1.307	1.593
Antall leverandører med kjøp < 1000 kr	3	226	216	166	153

Økonomi	Note	2013	2014	2015	2016
Regnskapstall (hele tusen)					
Netto utgifter		28.263	28.347	29.131	31.361
Herav overført til neste år/brukt fra tidl.	4	-1	365	33	390
Disponible midler på fond	4	285	650	683	1 073

Måltall

Område	Note	2014	2015	Mål 2016	2016
Økonomi					
Driftsutg. til adm,styring i % av ref gruppe	5	100 %	100 %	99 %	99 %
Medarbeidere					
Antall årsverk	6	20,1	20,1	21	22,2
Sykefravær	7	1,9	3,9	3	6,1
Brukerundersøkelse					4,9
Medarbeidertilfredshet		4,7	4,6	4,8	

Ref.gruppe: Eigersund, Strand, Klepp, Time og Hå.

Opplæring

Hovedmål

Læringsutbyttet hos elevene skal bli større.

For å nå hovedmålet vil vi sette fokus på disse delmålene:

Delmål A: Elevene får gode grunnleggende ferdigheter.

Delmål B: Fremme samarbeid og dialog mellom foresatte, elever, politikere og ansatte og mellom barnehage, grunnskole og videregående skoler.

Delmål C: Elevene skal bli mer motiverte for læring.

Delmål D: De enkelte avdelingene skal være lærende organisasjoner.

Delmål E: Jobbe systematisk for å utvikle elevens sosiale kompetanse gjennom økt vektlegging av kvaliteten på læringsmiljøet.

Delmål F: Flest mulig elever får sin faglige og sosiale opplæring innen klassens fellesskap.

Viktige vedtak 2016

- IKT i skolene i Gjesdal. Det blir vedtatt å innføre Google Suite for Education og at hver elev og ansatt skal få sin egen PC/Chromebook.
- Det vedtas at det skal tilrettelegges for at Kulturskolen skal inn i Veveriet, ved at 2. og 3. etasje renoveres.
- Styrket lærertetthet 1.- 4.klasse. I statsbudsjettet legges det inn noen øremerkede midler til økt lærertetthet på de laveste trinnene.
- Fra det desentraliserte asylmottaket er det vedtatt å opprette midlertidige innføringsklasser for barn og unge på Bærland skole og Gjesdal ungdomsskole.
- Det er bestemt at alle skoler i Jærskulen har en egen mobbeknapp på skolens hjemmeside. Det er og bestemt at det opprettes et beredskapsteam mot mobbing i regi av Jærskulen.

Resultater 2016

- Gjesdalelevne på 5., 8. og 9. trinn viser resultater på eller over gjennomsnittet på de nasjonale prøvene. Særlig gledelig er det at de nasjonale prøvene i regning på 8. og 9. trinn er gode.
- Tjenesteområdet har god økonomistyring. Skolene opplevde rammene som stramme. Skolene melder om økt behov for ansatte som kan jobbe med risikoutsatte elever.
- Dirdal og Oltedal skole er i gang med den statlige ungdomsskolesatsingen. Fokuset er læring og klassemiljøutvikling.
- Kulturskolen blir stadig mer populær blant våre unge. Det er gjennomført flere store kulturarrangementer. Hakkebakkeskogen ble årets høydepunkt med to utsolgte forestillinger og over 1000 tilhørere.
- 8 lærere deltar i den statlige ordningen «Kompetanse for kvalitet» og 3 skoleledere deltar på den statlige rektorskolen.

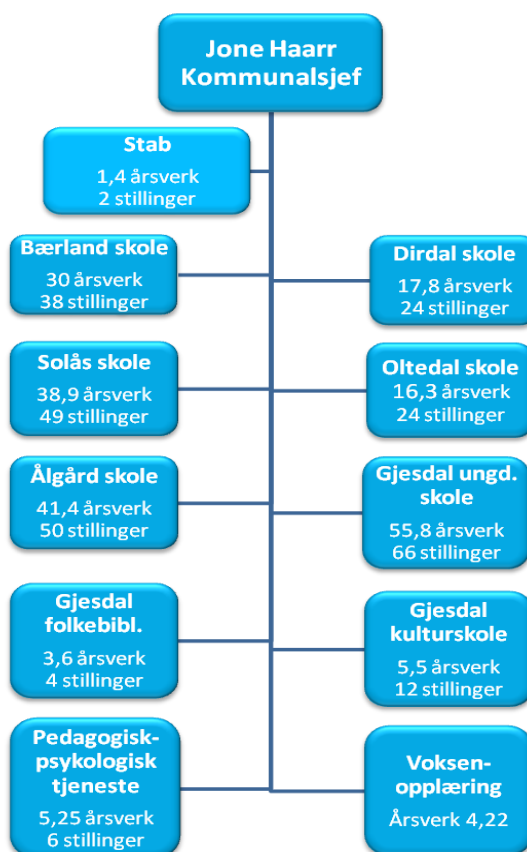
Noter til tabeller

1. Elevtallet fortsetter å stige. Solås skole vil hvert år ha behov for økt bruk av midlertidige lokaler fram til 2020 da utvidelsen av skolen er ferdig.
2. Lærertettheten på barnetrinnet svekkes også i 2016 på tross av statlige øremerkede midler til økt lærertetthet. Lærertettheten på ungdomstrinnet er fortsatt lav sammenliknet med referansekommunene.
3. Brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev har ikke økt siste året. På tross av lønnsøkninger og elevtallsvekst bruker vi nesten samme kronebeløp i 2016 som i 2013. Reelt sett betyr det en relativt stor reduksjon av ressursinnsatsen i skole. Gjesdal bruker betydelig mindre midler enn referansekommunene på driftsmateriell til elevene.
4. Tjenesteområdet hadde totalt sett et mindreforbruk på 1,78 mill i 2016. Det ble gjort betydelige innstramminger for å tilpasses et lavere driftsnivå. Overskuddsfondet ble likevel noe redusert, da det er brukt fra dette til å dekke opp en forsert implementering av prosjekt IKT i skolen.
5. Det er gledelig å registrere at antall elever til Kulturskolen er i vekst.
6. I Voksenopplæringen hadde vi 12 elever som tar grunnskole, 76 elever som har rett og plikt til å ta norskopplæring og 56 elever som har norskopplæring for asylsøkere.
7. Grunnskolepoengene var svært gode i 2016. Elevene skårer rundt gjennomsnittet på eksamen. Matematikkeksamen viste en betydelig framgang i forhold til årene før.
8. Endring innen årsverk skyldes hovedsakelig vekst innen SFO (selvfinansierende) og innen norskopplæring av flykninger.

Årets gladnyhet!

Gjesdal innfører PC/digitale enheter til alle elever og ansatte i raskt tempo. September 2016 hadde allerede alle ansatte og 60% av elevene hver sin Chromebook. Utrullingen fortsatte til rundt årsskiftet. Digitale kompetanser er viktig i dagens skole og kommer til å bli enda viktigere fremover både i fremtidens skole og i arbeidslivet. Gjennom denne satsingen har vi som mål; økt læring, bedre tilpasset opplæring og økt motivasjon.

Organisering

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2013	2014	2015	2016
Målgruppe for tjenestene					
Antall grunnskoleelever i Gjesdal kommune	1	1.585	1.637	1.656	1714
Lærertetthet i Gjesdal 1. – 7.kl pr oktober	2	12,4	12,1	12,8	13,3
Gj.sn. ref. kommuner		13,1	13,1	13,1	12,8
Lærertetthet i Gjesdal 8. – 10.kl pr. oktober	2	15,0	16,5	15,6	15,6
Gj.sn. ref. kommuner		14,1	13,8	13,7	13,3
Elever som får enkeltvedtak i forhold til spesialundervisning oktober		80	78	73	76
Elever med særskilt norskopplæring (frem.språk)		49	39	47	63
Voksenopplæring: Elevtall	6	88	79	81	144
Kulturskolen: Elevtall	4	280	270	265	303
Bibliotek: Utlån		53.264	54.523	56.986	56466
Besøk		52.034	51.590	53.820	50710

Økonomi	Note	2013	2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev	3	85.598	85.777	85.509	85.762
I referansegruppe		83.762	87.338	89.332	92.215
Brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev, i % av ref.gr.	3	102,2 %	98,2 %	95,7 %	93,0 %
Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr. elev, i % av ref.gr.	3	103,1 %	81,3 %	68,7 %	59,8 %
Regnskapstall (hele tusen)					
Netto utgifter (inkl fondsavsetning)	4	138.960	140.109	143.206	147.385
Overført til neste år	4			1.523	1.782
Merforbruk/underskudd i forhold til budsjetttramme		4.052	291		
Disponible midler på fond	4	7.778	7.487	9.010	8.783

Måltall

	Note	2014	2015	Mål 2016	2016
Dekningsgrad SFO		56,1 %	54,7 %		53,4 %
Dekningsgrad kulturskolen i % av grunnskoleelever	5	16,5 %	16,0 %		17,7%
Gj.sn % elever i 2.kl som ligger på eller under kritisk grense i regning		13,4 %	9,4 %	5%	19,6%
Gj.sn % elever i 5.kl som ligger på laveste nivå på de nasjonale prøvene i lesing		8,2 %	24,1 %	19%	24%
Grunnskolepoeng 10.kl (Gjennomsnitt av avsluttende karakterer som føres på vitnemålet ganget med 10.)	7	39,5	41,0	40,1	42,0
Antall årsverk (PPT, skoler, kulturskole, bibliotek)	8	221	222		231
Sykefravær		4,8 %	6,0 %	5,0%	5,2%
Dekningsgrad SFO		56,1 %	54,7 %		53,4 %

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Helse og velferd

Hovedmål

Et modig og endringsvillig tjenesteområde som yter helse- og sosiale tjenester til befolkningen i alle livsfaser.

Tjenesteområdet skal ha folkehelse og forebygging som viktige perspektiv i utviklingen.

Delmål

- Sikre rett tjeneste til rett tid og en god utnytting av tilgjengelige ressurser.
- Sikre samhandling i tjenestene slik at brukeren og deres pårørende opplever et helhetlig tjenestetilbud fra kommunen.
- Målretta satsing på psykisk helse med prioritering av bygging av robuste barn og unge som håndterer livet.
- Tjenesteutøving som har fokus på aktive, ikke passive, mottakere.
- Sette organisasjonen i stand til å ta i bruk nye og mer bærekraftige løsninger.
- Øke heltidsandelen for våre medarbeidere.

Viktige vedtak 2016

- Strategisk plan for videreutvikling av Helse- og velferdstjenestene skal innarbeides i kommuneplanen.
- Medvirkningsverksted for videreutvikling av Helse- og velferdstjenestene. Økt fokus på livskvalitet og mestring av hverdagen. Endre tilnærming fra Hva feiler det deg til Hva er viktig for deg.
- Evaluering av sammenslåing til et tjenesteområdet Helse og velferd. Organisering opprettholdes med følgende justeringer:
 - ✓ Psykisk helse- og rusvern blir egen virksomhet.
 - ✓ Sykehjemmet omgjøres til en avdeling.
 - ✓ Barn- og avlastning og miljøtjenestene vurderes organisert i en avdeling.Innsatsen knyttet til utviklings- og forbedringstiltak intensiveres, og skal ha hovedfokus videre.
- Gjennomføring og oppfølging av brukerundersøkelser.
- Nye retningslinjer for avlastningstilbud og omsorgslønn.
- Det har blitt grundig belyst gjennom internrapport og tilsyn fra fylkesmannen forbedringspunkter knyttet til kvalitet i tjenestene. Dette gir oss et godt grunnlag for forbedring og videreutvikling av tjenestene.
- Oppstart hverdagsrehabilitering november 2016.
- Deltar i 2 læringsnettverk – læringsnettverk for eldre og kronisk syke, og læringsnettverk for psykisk helse og rusvern.
- 4 avdelinger har gjennomført forbedrings-skolen Lean og jobber med implementering i egen avdeling. NAV bidrar med mye erfaringsdeling.
- Gjennomført lederutvikling med Bjørnson for virksomhetsleder og avdelingsledere.
- Kjøpt inn og lagt plan for overgang fra analoge til digitale trygghetsalarmer i 2017. Dette vil være plattform for andre velferdsteknologiske løsninger. Deltagelse i prosjekt sammen med andre kommuner for utredning av behov for, og samarbeid om et felles bemannet responscenter.
- Økt bruk av digitale løsninger. Hos NAV sendes all post elektronisk fra fagsystemene. Gjennomført mange forenklinger av administrativt arbeid. Avdelinger med turnus innført digital vaktbok og elektronisk fraværsregistrering.
- Samarbeid om kompetanseutvikling og innovasjon – forskningsnettverk, Norwegian smart care cluster, samarbeid om søknader om forskningsmidler gjennom kontakter Smart city.
- Bemanningsenheten starta høsten 2016. Det er innført halvårsturnuser i alle turnusavdelinger. Det er flere konkrete utprøvinger av andre arbeidstidsordninger. Barn- og avlastningsboligen har innført

Resultater 2016

- Økt fokus på brukermedvirkning på individ og system nivå, konkrete eksempel:
 - ✓ Medvirkningsverksted.
 - ✓ Brukerrepresentanter i arbeidslag og læringsnettverk.
 - ✓ Tiltak for å forbedre medvirkningsprosessene i Senior- og brukerråd.
 - ✓ Ungdomsråd.
- Tjeneste- og koordineringskontoret har fra høsten 2016 fire saksbehandlere og dekker dermed saksbehandling på alle fagområdene innenfor helse- og omsorgstjenesteloven.

- lange vakter i deler av sin tjeneste med god effekt på kvalitet og arbeidsmiljø.
- Større differensiering i Dag- og aktivitetstilbudene i miljøarbeidertjenestene ut fra brukers funksjonsnivå.
 - Innført aktivitetsplikt med tilpasset relevant aktivitet for alle unge (<25 år) som søkte sosialhjelp gjennom bl.a. UKA. 37 deltok i 2016.
 - Økt bruk av frivillige blant annet i forbindelse med SMIA og ved middagsutkjøring.
 - Frisklivssentralen har hatt en økning i antall kunder samt fått til et mer variert tilbud.
 - Fleksibilitet, godt samarbeid og gode tjenester i forbindelse med tjenester til innbyggere som bor i asylmottak.
 - Bosetting av 37 voksne og 7 enslige mindreårige.
 - Økt arbeidsretta introduksjonsprogram og stor innsats for bosetting.
 - Flassabekken omsorgsboliger og 2 rusboliger tatt i bruk 1.kvartal 2016.
 - Avviklet rusboliger i Friggsgate.
 - Planlagt for omstilling av drift barn- og avlastningstjenester for å sikre god kvalitet og et bærekraftig tilbud fremover.
 - Planlagt omlegging av sykehjemsdriften fra 2017, for å legge til rette for en utvikling av tjenesten som kan møte de behov som er nå og fremover.
 - God økonomistyring har gitt økt mulighet for å jobbe med endringstiltak som på sikt gir mer bærekraftige løsninger.

Noter til tabeller

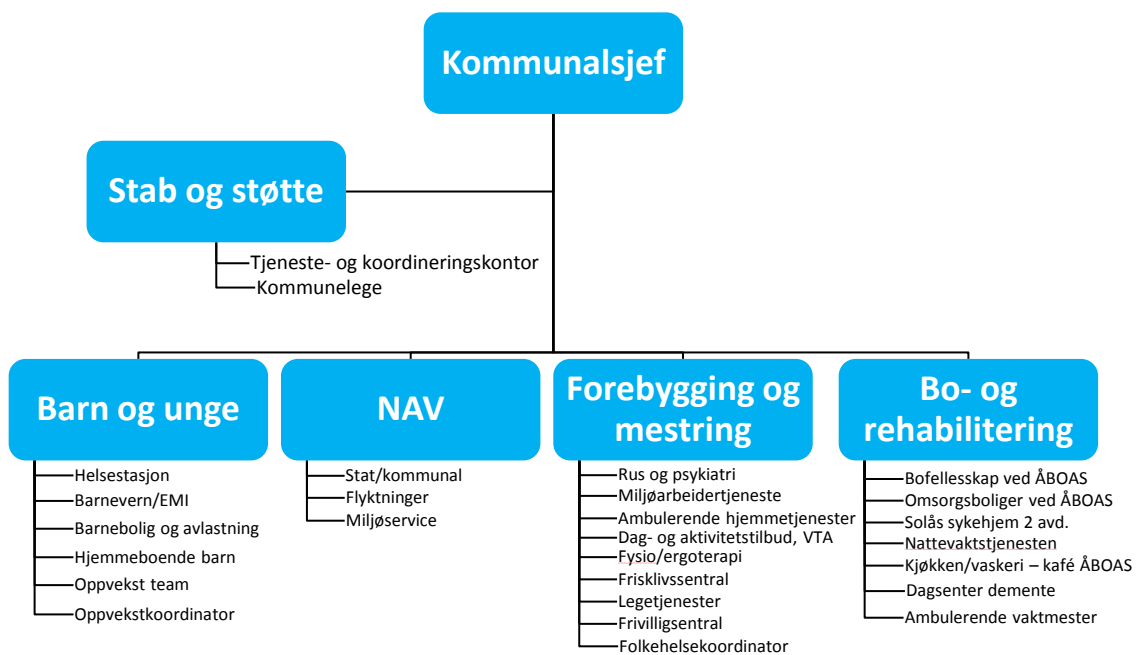
1. Gjesdal kommune ligger på dette parameteret over referansekommunene. Det kan skyldes flere årsaker blant annet at vi har en ung befolkning. Videre kan tallene og påvirkes av at vi de siste årene har hatt et høyere bosettingstall av flyktninger per innbygger en referansekommunene.
2. Venteliste til omsorgsboliger på ÅBOAS har periodevis vært høy.
3. Økningen skyldes bruker med behov for 2 til 1 oppfølging døgnet rundt, samt økt antall brukere med stort hjelpebehov.
4. Tidlig på året var det et overbelegg, men det er store variasjoner i belegg, slik at total utnyttelsesgrad er lavere enn i 2014 og 2015.
5. Som rapportert gjennom året har tjenesteområdet hatt en stor vekst i utgifter til ressurskrevende tjenester. Dette er knyttet til ulike aldersgrupper og brukergrupper. Overforbruk i forhold til siste økonomirapportering skyldes i hovedsak reduksjon i refusjon ressurskrevende tjenester da egenandelen i ordningen per bruker er økt i forhold til budsjettet.

6. Som rapportert i 2.tertial 2016 økte kostnadene ut over opprinnelig vedtatt ramme med i underkant av 7 mill. Økningen skyldes nye brukere, utvidede behov for flere enkeltebrukere og økt sosialhjelp. I stedet for å bruke av reservefondet, er overforbruket dekket inn gjennom merinntekter fra skatteutjevningsordningen.
7. Hovedøkningen i årsverk er knyttet til åpning av Flassabekken, og nye ressurskrevende tjenester.
8. Dette tallet angir antall barn som har hjelpetiltak. Av disse er det 11 som er plassert utenfor hjemmet uten at omsorgen er overtatt.
9. Antall nyfødte er lavere enn antatt. Vanskelig å anslå.
10. Ift. antall er noen fylt 18 år og får tjenester fra andre tjenesteytere. Ift. timer er det hovedsaklig BPA timer som er økt mer enn forventet.
11. Antall som mottar omsorgslønn er litt høyere enn forventet, men andel timer er lavere enn forventet. Det er blitt gjort justeringer ift tildeling av omsorgslønn og dette har spilt inn.
12. Andel brukere lavere enn antatt. Brukere er flyttet til andre tiltak og det er også årsak til at timeantall er redusert.
13. Antall vedtakstimer i hjemmetjenesten har hatt stor økning siste tertial. Naturlige svingninger, men også resultat av ønsket utvikling der flere bor hjemme lenger.
14. Økningen i antall grupper/kurs henger sammen med opprettelsen av Smia kurs og kompetansesenter
15. Inkluderer ikke brukere som følges opp av Ungdomskontakten i PHR, tas de med er tallet 20.
16. Gjennomsnitt av fordeling av plasser gjennom hele året. Nøkkeltall for siste tertial 2016 viste en endring i fordelingen til 56,5/40. Det er ønskelig at målretta rehabilitering og tidlig planlegging for utskrivning til eget hjem, skal øke gjennomstrømningen på korttidsplassene. Det er en utfordring for gjennomstrømningen at vi har hatt venteliste på bofelleskap for demente.
17. Tallene her er for hele tjenesteområdet og inkluderer alle medarbeidere. Ser vi på statistikk for turnusavdelingene der vi har trukket ut rekrutteringsstillingene (helgestillinger som i hovedsak går til medarbeidere under utdanning) så har gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt fra 69% til 74%, og heltidsandelen har økt fra 24% til 31%.

Årets gladnyhet!

Det er stor innsats for økt arbeid og aktivitet. Blant annet er konseptet Smiå kurs, kompetanse og servicebedrift etablert!

Organisering

Nøkkeltall

Område	Note	2013	2014	2015	2016
Innbyggere og brukere					
Konsultasjoner legetjeneste		23.987	25.873*	31.370	34.000
Legedekning i Gjesdal i % av ref.gr.		82 %	81 %	90 %	73%
Antall nyfødte		186	165	213	176
Nye meldinger til barneverntjenesten		117	167	163	196
Andel barn med barnevernstiltak i % av ref.gr. i fht innbygg. 0-17 år		93 %	93 %	80 %	78%
Antall mottakere øk. sosialhjelp (mnd. snitt)		99	129	143	169
Gjennomsnittlig brutto utbetaling pr. klient		9.365	9.686	10209	10710
Andel innbygg. 20-66 år, mottar sosialhjelp i % av ref.gr.	1	113 %	116 %	124 %	126 %
Venteliste komm. boliger for vanskeligstilte		17	16	5	3
Antall bosatte flykninger voksne/antall bosatte EM/familiegjenforente		17/6	17/6	33/5	37/7/17
Venteliste omsorgsboliger	2				9
Ant. t./uke med psyk. helsehjelp/antall brukere	3	526/95	420/86	418/117	630/133
Antall frivillige/faste tilbud på frivilligsentralen		227/24	201/26	224/27	224/21
Brukerundersøkelser ikke gjennomført 2016, utført i 2015, ny i 2017.					Ikke utført
Brukertilfredshet Frivilligsentral			4,9	Ikke målt	4,8
Sykehjem og hjemmetjeneste					
Legetimer pr.uke pr. beboer i sykehjem, i % av ref.gr.		86,2 %	87,3 %	100,7%	101,4 %
Fysioterapitimer pr. beboer i sykehjem, i % av ref. gr.		135,4 %	126,8 %	117,3%	114,0%
Andel plasser i institusjon og heldøgns bemannet bolig i % av bef. 80 år +		35	25	25	24,6
Utnyttelse av sykehjemssenger	4	84,7 %	97 %	97%	94,4%
Vedtak om sykehjemsplass/avslag		159	132	143	208/4
Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente		23	23	23	23
Utnyttelse av Ø-hjelpstilbudet			39,7%	52%	43,3%
Brukere pr. 31.12 Hjemmesykepleie		98	111	119	125
Brukere pr. 31.12 Praktisk bistand		102	93	104	57
Brukere pr.31.12 Hj.syk. og praktisk bistand		252	253	277	182
Ant. tildelte timer hj.sykepleie(amb.hj.tj) 31.12		295	315	312	435
Ant. tildelte timer praktisk bistand (amb.hj.tj.) 31.12		43	48	57	49

Økonomi og prioriteringer	Note	2013	2014	2015	2016
Netto utgifter (i hele 1.000 kr.)	5		176.488	176.975	197.865
Mindreforbruk/merbruk (-)			1.826	1.976	- 6.870
Disponible midler på fond	6		0	3.793	1.967
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten i % av ref. gr.		89 %	83 %	77 %	72,4 %
Netto utg. til barnevern pr. innb. 0-17 i % av ref.gr.		94 %	81 %	70%	81 %
Netto utgift til helsest./skolehelse pr. innb. 0-20 i % av ref. gruppe		109 %	93 %	73%	78%
Netto utgift til pers. m. rusprobl. pr. innb. 20-66 i % av ref.gruppe		199 %	184 %	68 %	125,3%
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over i % av reg. gr.		113 %	135 %	114%	121,1%
Netto driftsutgifter pleie og omsorg ift. totale utgifter hele kommunen, i % av ref. gr.		73 %	72 %	72%	76,8%
Netto driftsutg. pleie og oms. pr innb. 80 år+		473.338	477.719	478.276	523.460
Korrigerte brutto driftsutgifter pr institusjonsplass		1.216.667	1.306.944	1.459.694	1.468.417

Medarbeidere	Note	2013	2014	2015	2016
Antall stillinger			314	317	370
Antall årsverk	7		194	202	238

Måltall

Område	Note	2014	2015	Mål 2016	2016
Innbyggere og brukere					
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde		58,3 %		<50%	54,4%
Andel unge (18-24 år) som har mottatt økonomisk sosialhjelp		6,8 %		<4%	3,9%
Antall barn med hjelpetiltak/plassert utenfor hjemmet	8	59/7		75/3	79/11
Antall barn under omsorg		17		15	16
Andel hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst i %		76 %	53 %	90 %	84 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2 års alder i %		86 %		85 %	89%
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved utgang av 1.skoletrinn i %		102%	90 %		86 %
Andel skolehelsesøsterstilling brukt på antall skoleelever		1,2/1596		1,3/1625	1,2/1625
Antall 1.g konsultasjoner hos jordmor nyfødte/antall fødsler	9	131/165		110/220	125/176
Antall barn/timer (pr uke) med støttetiltak utenfor institusjonen	10	49/392		33/431	34/502
Antall mottakere/timer tildelt omsorgslønn pr uke	11	21/156		12/132	15/118
Antall barn som får botilbud/avlastning i institusjon /timer pr uke	12	11/350		10/399	8/260
Amb.hj.tj: Antall brukere/antall vedtakstimer	13	111/315		115/320	125/435
Antall deltagere Hverdagsrehabilitering		0	0	10	13
Miljø: antall brukere som bruker velferdstekn m/m 18-30 år		0	0	8	8
Antall plasser VTA		12		12	12
Antall brukere med kommunalt dagtilbud		12		14	13
Antall frisklivshenvisninger		46		100	81
Antall frivillige/faste tilbud		201/26		205/30	224/21
Antall kurs/grupper psyk helse	14	0		8	16
Rus: antall brukere med tjenester mellom 18 og 24 år	15	8		10	8
Andel korttidsplasser/ langtidsplasser	16	41,3/55,7	48,5/48,5	60/40	48,3/46
Medarbeidere					
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	17	61,6 %	63,7 %	70 % innen 2018	64,33 %
Andel Heltid	17		26,74 %	35 % innen 2018	29,73 %
Nærvær/sykefravær			92,9/7,1 %	94,0/6,0 %	92,6/7,4 %
Medarbeidertilfredshet			4,5	Ikke målt	Ikke målt

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund

Kultur og samfunn

Hovedmål

God samfunnsutvikling for mennesker og miljø. Dette innebærer

- Helhetlig samfunns- og arealplanlegging
- Tekniske tjenester av god kvalitet
- God drift og vedlikehold av anlegg og bygg til lavest mulig kostnad over tid
- Investeringer overlevert til rett tid og innenfor budsjettammer
- Et godt og variert kultur- og fritidstilbud
- Saksbehandling som imøtekommer den enkeltes ønsker og behov innenfor gjeldende rammer

Viktige vedtak 2016

- Trafikksikkerhetsplan 2016 - 2020 vedtatt.
- Ny planstrategi for Gjesdal kommune 2016 - 2019 ble vedtatt.
- 1. juni ble Frivilligsentralen og Gjesdal folkebibliotek organisert i Kultur og samfunn, og inngår som en del av kulturavdelingen.
- Det ble vedtatt å inngå en intensjonsavtale med Veveriet as, slik at også 2. etasje i Veveriet kan tas i bruk. Arbeidet med dette ble startet opp. Bruk av 3. etasje ble også vurdert.
- Gjesdal skal være en friluftskommune.

Resultater 2016

- Flomsikring Ålgård sentrum ferdig.
- Ny sentrumsgate (Torgveien) åpnet.
- Inngått langsiktig leieavtale vedr. bruk av Lokstallen til serveringsformål.
- Tiltaksmidler (2,6 mill.) ifm arbeidsledighet ble brukt til maling og betongrehabilitering av Gjesdal ungdomsskole og Ålgård skole, samt rehabilitering av omsorgsboliger.
- Nettløsning for bestilling av situasjonskart.
- Sanering asbest vann- og avløpsledning Åfaret del 2 gjennomført.
- Ny henteordning for grovavfall og hageavfall innført.
- Ny portal for vannmåleravlesing på nett.
- Ny Driftsweb for publikum for å melde feil (vei, vann, avløp, grøntområder).
- Biblioteket har drevet aktiv litteraturformidling for barn og unge i 2016: 137 lesestunder / bok-presentasjoner for ca. 3.100 barn.
- Kunststrategien for Ålgård sentrum er fulgt opp med 3 kunstprosjekter støttet av Kunst i Offentlige Rom (KORO).
- Frivilligsentralen tok over matleveransen til eldre hjemmeboende.
- Frivilligsentralen markerte 20 års jubileum.

- Ungdomshuset Stasjonen utvidet åpningstidene og tilbudet for ungdom fra 13 til 20 år.
- Blink-festivalen kom til Ålgård og Gjesdal med stor suksess.
- Opplevelseskortet fikk kr. 25 000 i gave fra Lions Club Sandnes/Høyland.
- Gjesdal kommune fikk tildelt kr 4 207 000 kr i spillemidler for 2016.
- Ansatt 2 lærlinger i byggdrifterfaget.

Noter til tabeller

1. Lovkravet er 80 dager, vårt mål er 60 dager.
2. Ingen reguleringsplaner eller private planer ble behandlet i 2016. Dette reflekterer situasjonen i hele regionen.
3. Antall nye boliger tatt i bruk i 2016 ble halvert ift 2015 og de foregående årene. Takten i boligbyggingen er sterkt redusert og gjenspeiler arbeidsmarkedssituasjonen i hele regionen.
4. En betydelig nedgang i dette tallet gjenspeiler at boligmarkedet i 2016 har vært tråere enn de foregående årene.
5. Inkluderer Bygdekino i Oltedal.
6. Tjenesteområdet har hatt stor fokus på de innstramminger som er vedtatt. I avdelingene byggteknikk og teknisk drift er det besparelser, hvorav den største er på byggteknikk. Disse besparelsene har vært med på å dekke overforbruk bl.a. på selvkostområdene byggesak og oppmåling i tillegg til forvaltning og administrasjon. På selvkost-områdene er det nå kun renovasjon og plansak som har overskuddsfond.
7. Gebyrene samlet sett for VAR-tjenestene ligger også i 2016 lavere enn referansekommunene. Eigersund kommune rapporterte vesentlig lavere gebyrer i 2016 ift 2015, derfor har % målt mot de 5 referansekommunene gått litt opp.
8. Økning skyldes at bibliotek og frivilligsentral nå ligger til kulturavdelingen.

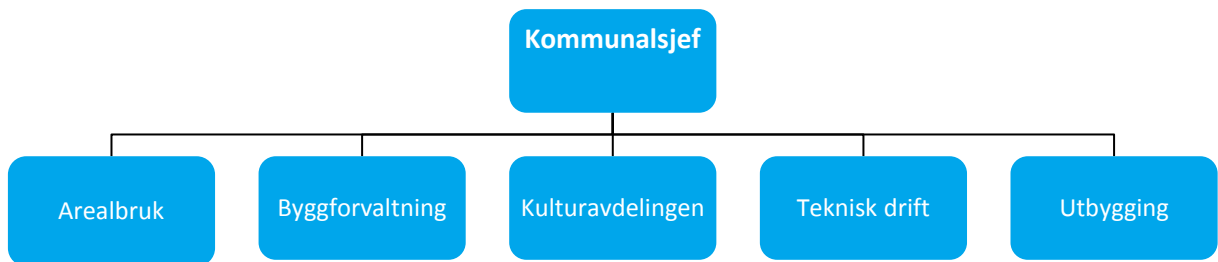
9. Sykefraværet er under måltallet og lavere enn på lenge.
10. Det er stort sett 100 % stillinger i tjenesteområdet, med unntak av renholdere hvor ca. 1/2 jobber deltid, samt badevakter med små stillinger.
11. Få søknader om kun rammetillatelse.

12. Generelt er VAR-gebyrene lave i vår region, sett i fht. landet ellers. Vår kommune er vidstrakt og derfor i utgangspunktet mer kostbart å betjene enn andre.

Årets gladnyhet!

Sparebankstiftelsen SR-bank gav kr. 400 000,- i gave til aktivitetsanlegget i Ålgård sentrum.

Organisering

Nøkkeltall

Område	Note	2013	2014	2015	2016
Innbyggere og brukere					
Km kommunale veier		95	96	97	97
Km gang- og sykkelveier		29	29	29	29
Andel av befolkningen tilknyttet kommunal vannforsyning (prosent)		91	91	91	91
Andel av befolkningen som har installert vannmåler (prosent)		34,3	32	34	34
Andel av befolkningen tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)		90	90	90	90
Saksbehandlingstid oppmålingssaker (fradeling av tomt)	1	60	44	60	60
Arealer kommunale bygg (m ²)		68 426	68 315	70 311	70 467
Kommunale regulerings-/bebyggelsesplaner	2	2	0	3	0
Private planer	2	3	9	5	0
Søknad om dispensasjon fra kommuneplanen fra LNF (mottatt)		12	13	6	16
Klagesaker etter Pbl.		8	8	8	9
Boliger tatt i bruk	3	133	158	134	67
Antall plasserte bygg		63	37	38	49
Antall meglerpakker solgt, Infoland	4	256	294	259	197
Antall søkere om produksjonstilskudd (vinter/sommer)		170/172	172/166	161/151	153/151
Konsesjonssaker (erwerb av fast eiendom)		6	7	6	8
Antall kulturarr. (gratis/med billettsalg)	5	22/5	18/6	30/2	40/24
Antall lag som har søkt kulturmidler		94	79	75	69
Antall frivillige/faste tilbud Frivilligsentralen		227/24	201/26	224/27	224/24
Bibliotek: Utlån		53 264	54 523	56 986	56 466
Bibliotek: Besøk		52 034	51 590	53 820	50 710

Økonomi	Note	2013	2014	2015	2016
Netto driftsutgifter	6	39 878	51 002	58 368	59 599
Overført til neste år/merforbruk (-)	6	1 603	-918	109	427
Disponibelt på fond	6	6 116	6 281	6 659	7 003
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene	7	101,1	96,5	94,9	97,3

Medarbeidere	Note	2013	2014	2015	2016
Årsverk	8	73,2	82,1	82,1	86,7
Sykefravær (prosent)	9	6,6	7,3	8,5	5,9
Medarbeidertilfredshet		4,9	-	4,6	-
Antall ansatte på videreutdanning og kompetanseheving		3	1	4	0
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	10	90,3	92,7	90,8	89,4

Måltall

Område	Note	2014	2015	Mål 2016	2016
Innbyggere og brukere					
Saksbehandlingstid oppmålingssaker (fradeling av tomt)		60	60	60	60
Saksbehandlingstid byggesaker -søknad om tiltak uten ansvarsrett		23	20	21	15
Saksbehandlingstid byggesaker -søknad om rammetillatelse	11	39	83	40	8
Saksbehandlingstid søknad om godkjenning av plan for nydyrking (høringstid inkludert)		152	124	120	141
Saksbehandlingstid søknad om bygging av landbruksvei (høringstid inkludert)		133	101	120	81
Økonomi					
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene	12	96,5	94,9	100	97,3
Årsgebyr for vannforsyning i Gjesdal		1.891	2.023	2.225	2.225
Årsgebyr for avløpstjenesten i Gjesdal		2.089	2.089	2.195	2.195
Årsgebyr for renovasjonstjenesten i Gjesdal		2.720	2.720	2.610	2.610
Medarbeidere					
Sykefravær (prosent)		6,4	8,5	7,0	5,9
Medarbeidertilfredshet			4,6	4,9	-

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Barnehage

Hovedmål

- Framskaffe nok barnehageplasser i tråd med definert behov i kommunen.
- Tilby varierte barnehageplasser med fokus på kvalitet.
- Utvikle et kompetent personale.
- Utvikle hver barnehage til en lærende organisasjon.

Delmål for 2016

- Starte opp utbygging av Øygardsvatnet barnehage (8 avd.) og være tett på i byggeprosessen.
- Opprette en «Velkomstavdeling» for asyl- og flyktningbarn.
- Ferdigstille påbegynt strategiplan med innholdskvalitet og kompetanseplan.
- Implementere og videreutvikle styrket barnehagetilbud.
- Videreutvikle et godt barnehagetilbud til tospråklige barn.
- Sette i gang felles nærværarbeid i tjenesteområdet – fokus på nedgang av korttidsfraværet.
- Videreutvikle arbeidet i kvalitetsutvalget og bruken av Kvalitetslosen.
- Utarbeide beredskapsplan i tjenesteområdet og ROS i den enkelte avdeling.
- Ferdigstille barnehage- og skolebruksplanen.
- I nettverksgruppene for de pedagogiske lederne har fokuset vært på ledelse.
- Nye pedagogiske ledere var med på lederopplæring i samarbeid med organisasjonspsykologer.
- **Kompetanseheving**
 - 7 assistenter gikk opp til fagprøve i barne- og ungdomsfaget i 2016. 8 nye assistenter sammen med assistenter fra Jærkommunene (Time, Klepp, Hå og Sola) begynte på felles kompetanseheving i januar i 2016. Disse skal gå opp til fagprøve våren 2017. Tilbudet vil gis ett år til.
 - 1 styrer i kommunal barnehage begynte på styrerskolen i 2016.
 - 12 assistenter holder på med desentralisert barnehagelærerutdanning. 3 av disse er ferdig utdannet i 2017.
 - 1 barnevernspedagog begynte på videreutdanning i barnehagepedagogikk og vil bli ferdig utdannet som barnehagelærer i 2017.

Resultater 2016

- **Barnehagedekning:** Retten til barnehageplass ble utvidet til å gjelde barn som ble ett år innen september og oktober i 2016. For å få plass til alle barn med rett til plass, ble Husafjell barnehage utvidet med en småbarnsavdeling i midlertidige lokaler i Kyrkjeveien 17.
- **Utbygging av Øygardsvatnet barnehage** ble startet opp etter gjennomført anbudskokurransse, og byggeprosessen så langt har gått etter planen. Ledelsen i den nye barnehagen har jobbet systematisk for å utvikle en felles kultur og for å forberede flytting til ny barnehage i 2017. Eksisterende drift i Bærland og Husafjell barnehager avsluttes våren 2017.
- **Avdeling for asylsøkere** ble opprettet i Flassabekken barnehage i januar. I dialog med asylmottaket, valgte kommunen å starte opp tilbud til 4- og 5åringer som har rett på plass. Tilbudet blir finansiert av staten.
- **Oppfølging av pedagogiske ledere** har gått etter planen. Det betyr at:
 - De nyutdannede har fått både individuell veiledning og veiledning i grupper.
- **FUB – Gjesdal**
Foreldreutvalg (FUB) Gjesdal ble opprettet og det ble valgt et styre for de neste 2 årene. Hensikten med foreldreutvalget er å skape en drøftingsarena mellom foreldre og overordnet ledelse. Det er et ønske at foreldrene skal være viktige bidragsytere i forhold til barnehagepolitikken i kommunen.
- **Barnehage- og skolebruksplanen** er ferdig utarbeidet, og nødvendige endringer ble foretatt etter høringsinnspillene. Vi ser ellers at det allerede er store endringer i forutsetningene som er lagt til grunn i planen. F.eks viser nedgang i befolkningsveksten og økning i antall arbeidsledige, at det er nødvendig at planen evalueres og oppdateres årlig.
- **Strategiplan og kompetansestrategi**
Styrerne har, sammen med kommunalt nivå, jobbet med å revidere strategiplanen for tjenesteområdet. Det er et ønske at planen skal være både konkret og strategisk samtidig som den skal være et verktøy for forbedring. Den må også henge sammen med andre overordnede planer i kommunen og ny rammeplan for barnehager. Rammeplanen vedtas i mars 2017 og arbeid

med strategiplanen og påfølgende kompetansestrategi må derfor fortsette utover i 2017.

- **Prosjekt styrket barnehage** ble gjennomført i 2015 og spesialpedagogene ble flyttet ut i den enkelte barnehage. Tilbakemeldingene fra barnehagene er at fagkompetansen i større grad er spredt til hele personalgruppa og at spesialpedagogene bidrar i større grad i forhold til systemtenkningen. Utfordringen har vært hvordan en skal håndtere sykdom og fravær hos spesialpedagogene. Per dags dato er ordningen sårbar.
- **Plan for interkulturelt arbeid i barnehagene** sier hvordan barnehagene skal jobbe for at barn skal utvikle et godt språk, oppleve seg inkludert og utvikle interkulturell kompetanse. Planen sier også noe om hvordan den interkulturelle pedagogen skal bidra for å sikre kvalitet på dette området. Planen er ferdig utarbeidet og skal implementeres i barnehagene i 2017.
- **Kvalitetsutvalg og Compilo (Kvalitetslosen)** Vi har påbegynt arbeidet i Compilo for å samle viktig informasjon. Arbeid i Kvalitetsutvalget skal tas opp igjen i 2017.
- **Arbeid med risiko og sårbarhetsanalyser** er påbegynt i barnehagene. Det må jobbes videre i 2017. Det må også jobbes med beredskapsplan for hele tjenestområdet i 2016.

Noter til tabeller

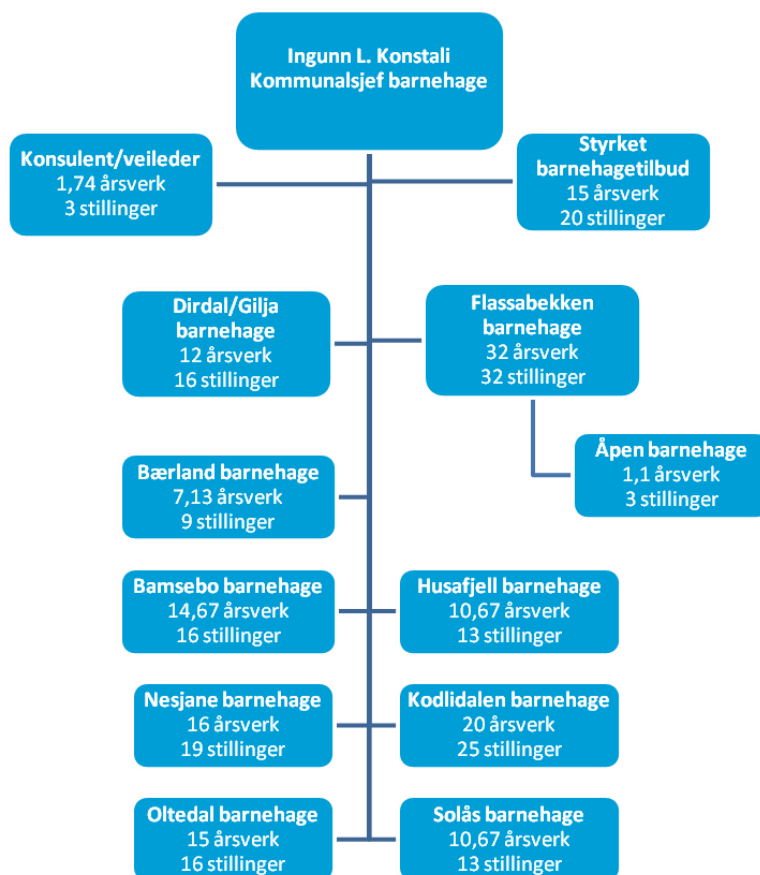
1. Retten til barnehageplass ble i 2016 utvidet til å gjelde barn som fylte ett år innen oktober 2016. Dette utgjorde 24 barn og er nok den største forklaringen til at det var flere søkere om barnehageplass dette året enn året tidligere.
2. Det er 3 områder som utmerker seg i positiv retning i brukerundersøkelsen. Det er trivsel (5,3) respektfull behandling (5,4) og tilgjengelighet (5,6). Ellers har vi noen områder der det er svært stor variasjon i tilbakemeldingene og der enkelte barnehager har et stort forbedringspotensiale. Dette gjelder i forhold til kosthold der scoren varierer fra 4,1 - 5,3, brukermedvirkning fra 4,6 - 5,4 og informasjon fra 4,4 – 5,4.

- Brakerundersøkelse gjennomføres hvert annet år.
3. Tallene viser en tydelig nedgang og skyldes i hovedsak reduksjon i bemanningstetthet og reduksjon i stillinger. I tillegg har det vært større fokus på å fylle opp ledige barnehageplasser enn tidligere.
 4. Samlede utgifter til barnehagesektoren har økt med ca 6 mill fra 2015. Dette gjenspeiler den store økningen i etterspørsel etter barnehageplasser.
 5. Barnehagene har samlet noe restmidler etter å ha gjort strenge prioriteringer i 2016. I tillegg har det vært midlertidig vakante stillinger knyttet til spesialpedagogiske tiltak. Samlet overskuddsfond for alle barnehagene er i underkant av 3,2 mill.
 6. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for ansatte i de kommunale barnehagene har økt fra 85 % til ca 90 %.
 7. Flassabekken utvidet med en avdeling for asylsøkere og Husafjell barnehage ble utvidet med en avdeling i midlertidige lokaler. Til tross for dette har vi bare økt med 3 årsverk. Dette skyldes at vi samtidig har redusert bemanningen med til sammen to årsverk i 3 barnehager og ett årsverk i styrket barnehage.
 8. Vi har stort fokus på å rekruttere og beholde førskolelærere, og vi har jobbet målrettet med denne utfordringen over flere år. Det er gledelig at utviklingen nå ser ut til å gå i rett retning.
 9. Vi har hatt lite fokus på å rekruttere menn og tallene viser at det er langt igjen før vi har nådd det nasjonale målet om 20 % menn i barnehage.
 10. Det jobbes kontinuerlig med å holde fokus på nærvær og å holde sykefraværet lavt. Planen var at vi skulle sette i gang felles nærværarbeid i alle barnehagene. Da sykefraværet varierer veldig fra barnehage til barnehage, gikk vi fra planen. Det ble i stedet satt i gang nærværarbeid i noen av barnehagene med størst fravær. Det er gledelig å se at sykefraværet nå går i rett retning. Sykefraværet er fremdeles for høyt, og vi vil fortsatt ha fokus på å redusere korttidsfraværet. Vi håper at det i tillegg til gode oppfølgingsrutiner av langtidssykemeldte vil gi enda bedre resultater på sikt.
 11. Medarbeiderundersøkelser gjennomføres hvert andre år.

Årets gladnyhet!

Takket være stor vilje og evne til omstilling, klarte Flassabekken barnehage å åpne en ny avdeling for barn til asylsøkere. Tilbakemeldingene på tilbudet har vært svært positive.

Organisering

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2013	2014	2015	2016
Målgruppe for tjenestene					
Antall barn med barnehageplass	1	825	843	853	882
Andel barn 1-5 år med barnehageplass I ref. gruppa		85,6 % 86,4 %	85,1 % 86,6 %	85,8 % 87,7 %	89,1 % 88,7 %
Brukertilfredshet, samlet for tjenesteområdet	2	-	5,0	-	5,2

Økonomi	Note	2013	2014	2015	2016
Produktivitet:					
Brutto driftsutgifter i kr. pr. barn I ref. gruppa	3	157.061 160.425	176.297 183.284	173.997 180.255	161.415 190.730
Regnskapstall (hele tusen)					
Brutto driftsutgifter	4	100.748	110.273	110.770	116.773
Mer-/mindreforbruk i forhold til budsjetttramme	5	472	-281	1.167	786
Disponible midler på fond	5	960	1.241	2.408	3.194

Medarbeidere	Note	2013	2014	2015	2016
Antall stillinger	6	179	183	185	176
Antall årsverk	7	152	157	157	161
Antall årsverk i private barnehager		54	54	56,8	57,5

Ref. gruppe er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund. Tall i hele 1000.

Måltall

Område	Note	2014	2015	Mål 2016	2016
Innbyggere og brukere					
Andel barn 1-5 år med barnehageplass I ref. gruppe		85,1% 86,6%	85,8 % 87,7 %		89,1 % 88,7 %
Medarbeidere					
Andel ansatte med førskolelærerutdanning I ref. gruppe	8	30,2% 27,6%	30,9 % 31,1 %		33,0 % 31,2 %
Andel ansatte menn til basisvirksomhet I ref. gruppe	9	6,2 % 4,8 %	7,3 % 5,0 %		6,2 % 5,1 %
Sykefravær	10	8,7 %	9,5 %		6,9 %
Medarbeidertilfredshet	11	-	4,8		-

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Foto: Gjesdal kommune

Del 3 | Regnskap og obligatoriske oppstillinger

Hovedoversikt drift

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2016	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	28 379 380	28 156 000	28 496 000	27 320 731
Andre salgs- og leieinntekter	66 961 871	61 405 000	61 280 000	62 172 706
Overføringer med krav til motytelse	117 301 069	87 938 000	82 396 000	104 263 957
Rammetilskudd	289 829 595	283 800 000	278 000 000	264 336 940
Andre statlige overføringer	31 179 214	28 985 000	24 426 000	21 795 419
Andre overføringer	4 923 802	4 190 000	4 190 000	4 558 322
Skatt på inntekt og formue	310 148 194	309 000 000	314 000 000	293 175 078
Eiendomsskatt	16 154 787	15 900 000	15 900 000	15 780 512
Andre direkte og indirekte skatter	931 238	950 000	950 000	931 238
Sum driftsinntekter	865 809 150	820 324 000	809 638 000	794 334 904
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	425 993 517	413 546 000	401 499 000	399 498 519
Sosiale utgifter	109 593 187	112 922 000	109 269 000	109 992 649
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod	91 689 027	82 664 000	78 999 000	89 811 359
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod	103 603 982	94 888 000	93 428 000	91 545 838
Overføringer	77 453 684	66 492 000	72 299 000	66 664 029
Avskrivninger	41 533 506	30 620 000	30 620 000	38 774 675
Fordelte utgifter	-16 638 353	-4 869 000	-4 670 000	-13 307 046
Sum driftsutgifter	833 228 549	796 263 000	781 444 000	782 980 024
Brutto driftsresultat	32 580 601	24 061 000	28 194 000	11 354 880
Finansinntekter				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	19 669 476	9 400 000	9 400 000	23 232 926
Gevinst på finansielle instrumenter	2 058 331	0	0	1 867 515
Mottatte avdrag på utlån	30 196	0	0	67 849
Sum eksterne finansinntekter	21 758 003	9 400 000	9 400 000	25 168 291
Finansutgifter				
Renteutg, provisjoner og andre fin.utg.	29 122 639	22 730 000	22 730 000	32 794 394
Tap på finansielle instrumenter	1 881 636			2 608 596
Avdragsutgifter	32 164 589	30 720 000	30 720 000	29 585 374
Utlån	64 724	0	0	1 760 865
Sum eksterne finansutgifter	63 233 588	53 450 000	53 450 000	66 749 229
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-41 475 585	-44 050 000	-44 050 000	-41 580 938
Motpost avskrivninger	41 533 506	30 620 000	30 620 000	38 774 675
Netto driftsresultat	32 638 522	10 631 000	14 764 000	8 548 617
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidl. års regnsk.m. mindreforbruk	4 220 132	4 220 000	0	9 543 022
Bruk av disposisjonsfond	6 422 418	4 106 000	882 000	15 084 168
Bruk av bundne fond	2 897 869	1 339 000	1 339 000	3 596 389
Sum bruk av avsetninger	13 540 419	9 665 000	2 221 000	28 223 579
Overført til investeringsregnskapet	16 231 527	15 350 000	15 350 000	8 309 810
Dekning av tidl års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	9 700 311	4 870 000	1 559 000	20 621 223
Avsetninger til bundne fond	5 161 158	76 000	76 000	3 621 029
Sum avsetninger	31 092 995	20 296 000	16 985 000	32 552 063
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	15 085 946	0	0	4 220 132

Hovedoversikt investering

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2016	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap 2015
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	8 803 632	12 000 000	20 200 000	15 274 651
Andre salgsinntekter	329 849	0	0	1 635 763
Overføringer med krav til motytelse	44 485 677	19 310 000	10 760 000	27 102 033
Kompensasjon for merverdiavgift	17 209 463	21 080 000	20 630 000	21 260 080
Statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter	70 828 621	52 390 000	51 590 000	65 272 527
Utgifter				
Lønnsutgifter	2 918 855	0	0	2 705 138
Sosiale utgifter	805 583	0	0	763 384
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod	101 172 969	114 770 000	109 720 000	121 982 282
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod	5 292	0	0	0
Overføringer	45 627 431	22 580 000	22 130 000	31 332 706
Renteutg, provisjoner og andre fin.utg.	0	0	0	1 098 784
Fordelte utgifter	-3 021 207	0	0	-3 476 313
Sum utgifter	147 508 924	137 350 000	131 850 000	154 405 980
Finanstransaksjoner				
Avdragsutgifter	6 997 577	5 000 000	5 000 000	7 593 159
Utlån	10 545 344	0	0	7 916 980
Kjøp av aksjer og andeler	1 493 486	1 300 000	6 000 000	1 672 576
Dekning av tidl års udekket finansiering	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	2 968 501	0	0	15 906 335
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	22 004 908	6 300 000	11 000 000	33 089 051
Finansieringsbehov	98 685 211	91 260 000	91 260 000	122 222 504
Dekket slik:				
Bruk av lån	66 664 952	70 000 000	70 000 000	104 880 666
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	7 901 427	5 910 000	5 910 000	8 610 250
Overføringer fra driftsregnskapet	16 231 527	15 350 000	15 350 000	8 309 810
Bruk av tidl års udisponert finansiering	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 836 926	0	0	104 690
Bruk av ubundne investeringsfond	5 050 380	0	0	317 087
Bruk av bundne fond	0	0	0	0
Sum finansiering	98 685 211	91 260 000	91 260 000	122 222 504
Udekket/udisponert	0	0	0	0
For kommentarer vises det til noteopplysningene under hovedoversikt 2A				

Hovedoversikt balanse

EIENDELER	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Endring	Note
Anleggsmidler	2 033 193 846	1 897 310 799	135 883 048	
Herav:				
Faste eiendommer og anlegg	1 177 687 542	1 082 748 791	94 938 752	1
Utstyr, maskiner og transportmidler	22 596 657	20 653 589	1 943 067	1
Utlån	118 261 466	115 583 021	2 678 445	
Aksjer og andeler	39 339 891	37 846 405	1 493 486	2
Pensjonsmidler	675 308 291	640 478 993	34 829 298	3
Omløpsmidler	400 810 726	393 239 822	7 570 904	
Herav:				
Kortsiktige fordringer	71 122 160	66 180 614	4 941 546	4
Premieavvik	-2 678 702	6 198 242	-8 876 944	
Aksjer og andeler	18 701 308	13 545 661	5 155 647	5
Sertifikater	0	0	0	
Obligasjoner	134 940 450	63 791 197	71 149 253	6
Kasse, postgiro, bankinnskudd	178 725 510	243 524 109	-64 798 599	7
SUM EIENDELER	2 434 004 572	2 290 550 621	143 453 951	
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital	516 890 075	414 072 977	102 817 099	
Herav:				
Disposisjonsfond	50 851 767	50 410 801	440 967	
Bundne driftsfond	18 046 197	15 782 908	2 263 289	
Ubundne investeringsfond	84 597 810	86 679 689	-2 081 879	8
Bundne investeringsfond	204 185	204 185	0	
Endring i regnskapspr. som påvirker AK Drift	-479 234	-479 234	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	15 085 946	4 220 132	10 865 814	9
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	
Udisponert i investeringsregnskap	0	0	0	
Udekket i investeringsregnskap	0	0	0	
Likviditetsreserve	0	0	0	
Kapitalkonto	348 583 405	257 254 496	91 328 908	
Langsiktig gjeld	1 741 723 085	1 693 833 898	47 889 187	
Herav:				
Pensjonsforpliktelser	815 169 954	798 118 601	17 051 353	
Ihendehaverobligasjonslån	0	0	0	
Sertifikatlån	0	0	0	10
Andre lån	926 553 131	895 715 297	30 837 834	10
Kortsiktig gjeld	175 391 412	182 643 746	-7 252 334	11
Herav:				
Konsernintern kortsiktig gjeld	56 217 694	52 297 301	3 920 393	
Annen kortsiktig gjeld	119 173 718	130 346 445	-11 172 727	
Premieavvik	0	0		
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 434 004 572	2 290 550 621	143 453 951	
MEMORIAKONTI				
Memoriakonto	50 435 664	56 094 729	-5 659 065	
Herav:				
Ubrukte lånemidler	57 112 466	53 777 418	3 335 048	12
Andre memoriakonti	-6 676 802	2 317 311	-8 994 112	
Motkonto for memoriakontiene	-50 435 664	-56 094 729	5 659 065	

Noter til hovedoversikt balanse

1. Faste eiendommer og anlegg økte med 135 mill i 2016. Som de siste årene lå investeringene i 2016 på et svært høyt nivå. Økning fra 2015 var på 7,2 %.
2. Aksjer og andeler økte med 1,4 mill. Dette gjelder økt egenkapitaltilskudd i KLP.
3. Pensjonsmidlene til Gjesdal kommune er delt i tre mellom KLP-fellesordningen, KLP sykepleieordningen og SPK – lærerordningen. Samlede pensjonsmidler er pr 31.12.2016 beregnet til i underkant av 675 mill, og dette representerer kommunens samlede oppsparte midler for å møte fremtidige pensjonsforpliktelser.
4. Kortsiktige fordringer har økt med 5 mill, og største delen av denne økningen kommer fra refusjonskrav knyttet til ressurskrevende tjenester og utestående mva for 6.termin.
5. Målt i forhold til 2015 har samlet plassering i utenlandske aksjefond økt med 5 mill. Se mer detaljer under kommentarene til finansforvaltningen.
6. Portefølje av høykvalitetsobligasjoner med relativt kort forfall. Ca 60 % av disse forfaller i løpet av 2017. Det består av enkeltpapirer fra 2 til 10 mill.
7. Samlet likviditet utenom aksjefond og obligasjoner ble redusert med 65 mill fra forrige årsskifte. Gjesdal kommune har pr 31.12.2016 et fond på 62 mill som gjelder inntekter fra salg av tomter i Gjesdal Næringspark. Dette, sammen med etterslep på en del investeringer, gjør at Gjesdal kommune har god likviditet.
8. Ubundne investeringsfond ble redusert med 2 mill i løpet av 2016.
9. Regnskapsmessig mindreforbruk ble i overkant av 15 mill i 2016. Dette skyldes i hovedsak merinntekter fra innteksutjevningen de tre siste månedene i 2016, samt uttak av premiefond i KLP.
10. Samlet lånegjeld økte med 31 mill i 2016. Nytt låneopptak var så mye høyere enn avdrag på gamle lån. Økningen er mer enn halvert målt mot 2015. Gjesdal kommune hadde ikke sertifikatlån pr 31.12.2016.
11. Den kortsiktige gjelden ble redusert med 7 mill. Dette skyldes at siste del av forpliktelsene knyttet til utbygging av Gjesdal Næringspark ble gjort opp i 2016.
12. Ubrukte lånemidler økte samlet sett med 3,3 mill i løpet av året. Bevilgningene til investeringer har fortsatt et lite etterslep, men vil gå betydelig ned i 2017. Ubrukte lånemidler knyttet til startlån ble redusert med 10 mill og av de samlede ubrukne lånemidlene utgjorde startlån 9 mill. Hovedgrunnen til at det fortsatt er 48 mill i ubrukne lånemidler til investeringer er at bygging av infrastruktur til boligfelt i Kodlidalen ikke startet slik som opprinnelig planlagt, samt at store prosjekter som Øygardsvatnet barnehage, flyktningboliger og utvikling av Ålgård sentrum ble bevilget i 2016, men slutføres i 2017.

Obligatoriske noteoppstillinger

Avsetning og bruk av fond

Disposisjonsfond	
Saldo IB	50 410 801
Avsatt 1540	9 700 311
Bruk 3940	2 836 926
Bruk 1940	6 422 418
Saldo UB	50 851 767
Bundne driftsfond	
Saldo IB	15 782 908
Avsatt 1550	5 161 158
Bruk 1950	2 897 869
Saldo UB	18 046 197

Ubundne kapitalfond	
Saldo IB	86 679 689
Avsatt 3548	2 968 501
Bruk 3948	5 050 380
Saldo UB	84 597 810
Bundne kapitalfond	
Saldo IB	204 185
Avsatt 3550	0
Bruk 3950	0
Saldo UB	204 185

Pensjon

Selskap/ordning	Årets kostnad	Årets premie	Pensjonsmidler	Forpliktelse
Fellesordning KLP	33 267 155	30 105 469	471 662 711	544 595 944
Folkevalgtordningen KLP	84 980	11 435	7 430 010	5 723 124
Sykepleieordningen KLP	3 648 603	3 255 545	80 945 068	87 697 323
Lærerordningen SPK	10 482 039	11 448 477	115 270 502	159 870 045
Totalt	47 482 777	44 820 926	675 308 291	797 886 436

	2016	2015
Premieavvik	-2 347 679	5 432 289
Arbeidsgiveravgift	-331 023	765 953
Sum premieavvik	-2 678 702	6 198 242

Netto pensjonsforpliktelse	122 578 145	138 159 166
Arbeidsgiveravgift	17 283 518	19 480 442
Sum netto forpliktelse	139 861 663	157 639 608

Estimatavvik	Pensjonsmidler	Forpliktelse
Fellesordning KLP	-25 309 692	-12 553 503
Folkevalgtordningen KLP	-481 407	49 662
Sykepleieordningen KLP	478 604	-313 315
Lærerordningen SPK	-36 606 999	-16 406 049
Totalt	-61 919 494	-29 223 205

Benyttet prinsipp for inndekning av premie og estimatavvik pensjon

Premie- og estimatavvikene er dekket inn over 1 år i samsvar med vedtak både for 2015 og for foregående år. Premieavvik ført som kortsiktig fordring i 2014 er utgiftsført i sin helhet i 2015. Det er brukt beregningsforutsetning som er vedtatt av Kommunal- og regionaldepartementet. AFP-uttak er beregnet til 50 % i SPK.

Beskrivelse av pensjonsordningene

Gjesdal kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte. For sykepleierne og lærerne er ytelsene lovbestemt og ordningen plassert i henholdsvis Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens

pensjonskasse (SPK). De øvrige ansatte har sin pensjonsordning plassert i fellesordningen i KLP. Tjenestepensjonsordningene gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Framtidig pensjonsytelse blir beregnet ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningen sikrer en brutto uførepensjon på samme nivå som alderspensjonene og omfatter i tillegg ektefelle- og barnepensjon. De ansatte har også rett til avtalefestet pensjon etter bestemte regler. AFP er ikke forsikringsmessig dekket og det er ikke avsatt midler til dette ut over det som beregningsmessig er innbetalt for mye til ordningen i det enkelte år.

Beregningsforutsetninger pensjon

De økonomiske forutsetningene som er lagt til grunn bygger på forutsetninger vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet.

	KLP	SPK
Diskonteringsrente:	4,00 %	4,00 %
Forventet avkastning:	4,60 %	4,30 %
Lønnsregulering:	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering:	2,20 %	2,97 %
G- regulering:	2,97 %	2,97 %
AFP uttak:		50,00 %

Beregningene er utført etter prinsippene i " Norsk Regnskapsstandard - pensjonskostnader".

Oversikt over lønn, styreverv og styrehonorarer

Ordfører Frode Fjeldsbø

Fast lønn	1 014 000,-
Gjesdal bompengeselskap – styreleder	0,-
Greater Stavangers Europakontor – styremedlem	0,-
Jæren produktutvikling – styremedlem	0,-
Rogaland Kranskole	15 000,-
Bedriftsforsamlingen i Lyse – medlem	2 500,-
Representantskapet i Sør Rogaland brannvesen IKS – medlem	2 000,-
Representantskapet IVAR IKS – medlem	2 312,-

Rådmann Knut Underbakke

Fast lønn	1 014 000,-
-----------	-------------

Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2016	Regulert budsjett	Opprinnelig Budsjett	Regnskap 2015
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	865 809 150	820 324 000	809 638 000	794 334 904
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	70 828 621	52 390 000	51 590 000	65 272 527
Innbetaling ved eksterne finanstransaksj.	96 324 382	85 310 000	85 310 000	138 659 206
Sum anskaffelse av midler	1 032 962 153	958 024 000	946 538 000	998 266 637
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	791 695 043	754 423 000	731 607 000	744 205 349
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	147 508 924	137 350 000	131 850 000	153 307 196
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	82 269 995	59 750 000	64 450 000	85 030 728
Sum anvendelse av midler	1 021 473 963	951 523 000	927 907 000	982 543 273
Anskaffelse - anvendelse av midler	11 488 190	6 501 000	18 631 000	15 723 364
Endring i ubrukte lånemidler	3 335 048	0	0	-2 350 666
Endring i regnsk.prinsipp	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	14 823 238	6 501 000	18 631 000	13 372 698
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	48 843 051	4 946 000	1 635 000	57 672 937
Bruk av avsetninger	21 427 725	9 665 000	2 221 000	28 645 356
Til avsetning senere år	15 927 135	0	0	13 304 217
Netto avsetninger	11 488 190	-4 719 000	-586 000	15 723 364
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	77 424 593	50 839 000	68 790 000	86 367 012
Interne utgifter mv	77 424 593	50 839 000	68 794 000	86 367 012
Netto interne overføringer	0	0	-4 000	0

Endring i arbeidskapital

	Regnskap 2016	Regnskap 2015
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	-64 798 599	-18 994 418
Endring ihendehaverobl og sertifikater	71 149 253	63 791 197
Endring kortsiktige fordringer	4 941 546	2 406 046
Endring premieavvik	-8 876 944	-4 654 133
Endring aksjer og andeler	5 155 647	1 813 497
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	7 570 904	44 362 189
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	7 252 334	-30 989 491
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	14 823 238	13 372 698
Endring arbeidskapital		
Endring bevilgningsregnskap	14 823 238	13 372 698
Endring balanseregnskap	14 823 238	13 372 698
Differanse	0	0

Oversikt aksjer og andeler

Aksjer og andeler	Regnskap	Regnskap i fjor	Markeds-verdi	Eierandel	Note
Pensjonsmidler KLP - fellesordningen	471 662 711	421 363 934			1
Pensjonsmidler KLP - folkevalgte	7 430 010	6 980 721			1
Pensjonsmidler KLP - sykepleiere	80 945 068	76 340 598			1
Pensjonsmidler SPK - lærerordningen	115 270 502	135 793 740			1
Sum	675 308 291	640 478 993	0		
Allservice AS	15 000	15 000			2
Veveriet AS	128 750	128 750		25,00 %	2
Lyse Energi AS	9 416 000	9 416 000		0,93 %	2
PRO-SERVICE	850 000	850 000	850 000	16,67 %	3
Ryfylkeforbindelsen AS	30 000	30 000		12,50 %	2
Gjesdal bompengeselskap AS	140 000	140 000		70,00 %	2
Egenkap.tilskudd KLP-fellesordningen	10 950 918	9 668 918			4
Egenkap.tilskudd KLP-sykepleierne	2 103 183	1 891 697		Andel ansatte	4
Kapitalinnsk. Rogaland revisjon IKS	101 500	101 500		Andel folketall	5
Kapitalinnsk. Brannv. i Sør-Rogaland	116 820	116 820		Andel folketall	5
Kapitalinnskudd IVAR IKS	14 970 720	14 970 720		3,57 %	5
Kulinarisk Institutt AS	17 000	17 000			5
Midtfjell Utviklingselskap AS	500 000			50 %	6
Sum	39 339 891	37 346 405	850 000		

Noter

1. Estimerte verdier etter NRSP-standard.
2. Markedsverdier ikke allment tilgjengelig da aksjer enten ikke er omsettelige, eller de ikke er børsnotert.
3. Antall aksjer i selskapet er 120, pålydende 1.000,-. Gjesdal har 20 aksjer.
4. Innbetalt i samsvar med oppgaver fra KLP, hhv fellesordningen og sykepleierordningen
5. Ingen endringer
6. Etablert i 2015 for å bygge infrastruktur til boligområde, verdi vurderes i 2017

Garantier

	Garantiandel		Kommunens andel	Utløper
	2016	2015		
IVAR (Interkommunalt selskap)	11 601 174	12 378 174	3,41 %	Følger selskapsavtalen
Gjesdal foreldrelagsbarnehage	5 223 666	5 500 093	100,00 %	2031
Brannv. i Sør Rogaland IKS	127 500	142 500	3,30 %	Følger selskapsavtalen
Ålgård Fotballklubb	20 892 860	31 500 000	100,00 %	2035
Dirdalhallen AS	23 625 000	24 300 000	100,00 %	2036
Gjesdal idrettslag		4 000 000	100,00 %	
Sum garantier	61 470 200	77 820 767		

Fordringer og gjeld til kommunale eller interkommunale foretak

	Fordringer	Gjeld
Rogaland Revisjon IKS	0	26 600
IVAR (interkommunalt vann-, avløps-, og renovasjonsverk)	0	1 134 490
Rogaland brann og redning IKS		0
Summer	0	1 161 090

Oversikt anleggsmidler

Konto	Avskr/ år	IB	Aktivert	Avskrevet	Salg/opp/ nedskrevet	UB
Tekniske anlegg	20	10 456 878	235 384	-1 423 352	0	9 268 910
Parkeringsplasser m.m	20	1 213 295	0	-121 655		1 091 640
Brannbiler	20	97 786	0	-6 857		90 929
Boliger	40	89 110 104	12 064 869	-2 915 319	-1 278 750	96 980 904
Skoler, barnehager	40	383 107 848	35 048 930	-14 283 942		403 872 836
Veger, ledningsnett	40	400 422 039	88 497 618	-11 039 046	-7 041 734	470 838 876
Forretnings-, adm.bygg	50	48 126 591	1 291 625	-1 429 105		47 989 112
Institusjoner	50	127 768 039	2 504 848	-3 682 728		126 590 159
Brannstasjoner	50	4 883 863	56 383	-113 822		4 826 424
VAR-sektoren før 2003	24	17 562 347	0	-1 424 596		16 137 751
Edbutstyr	5	5 127 702	6 634 993	-2 637 014		9 125 681
Transportmidler	10	8 108 790	401 158	-1 489 908	0	7 020 040
Maskiner og verktøy	10	99 870		-16 540		83 330
Inventar og utstyr	10	7 317 228	0	-949 622		6 367 606
Sum		1 103 402 380	146 735 809	-41 533 506	-8 320 484	1 200 284 199

Minsteavdrag på gjeld

Avdrag	Regnskap 2016
Betalt avdrag	32 164 589
Beregnet minste lovlige avdrag	31 030 000
Differanse	1 134 589

Kommentarer selvkostområdene VAR (tabell neste side)

Brukerbetalingene ble høyere enn budsjettet for vann, avløp og renovasjon, mens kostnadene gjennomgående ble noe lavere enn budsjettet. Området renovasjon endte med restmidler på nesten 0,8 mill, og det er samlet avsatt 4 mill på dette selvkostområdet pr 31.12.2016. Samlet

sett har de andre selvkostområdene et fremførbart underskudd på 1,8 mill (vann, avløp, slamtømming og feiing), dette ble noe redusert i løpet av 2016. De fem selvkostområdene bidro i 2016 med 1,2 mill av det totale mindreforbruket for hele kommunen.

Regnskap selvkostområdene

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Selvkost vann			
Direkte driftsutgifter	8 345 205	8 531 000	7 954 770
Indirekte kostnader	274 609	530 000	597 465
Kalkulatorisk rente	1 210 951	1 170 000	1 296 376
Kalkulatoriske avskrivninger	2 713 782	2 610 000	2 503 512
Sum kostnader	12 544 547	12 841 000	12 352 123
Brukerbetaling	-13 334 414	-12 860 000	-11 622 269
Overskudd/underskudd (-)	789 867	19 000	-729 854
Årets finansieringsgrad	106 %	100 %	94 %
Fremførbart underskudd	1 250 956		2 040 823
Selvkost avløp			
Direkte driftsutgifter	8 868 676	9 190 000	8 263 045
Indirekte kostnader	514 133	-560 000	519 758
Kalkulatorisk rente	968 689	970 000	969 452
Kalkulatoriske avskrivninger	2 337 206	2 195 000	2 095 049
Sum kostnader	12 688 704	11 795 000	11 847 304
Brukerbetaling	-12 480 215	-11 700 000	-10 851 394
Overskudd/underskudd (-)	-208 489	-95 000	-995 910
Årets finansieringsgrad	98 %	99 %	92 %
Fremførbart underskudd	408 419		199 930
Selvkost renovasjon			
Direkte driftsutgifter	10 574 841	9 924 000	9 880 756
Indirekte kostnader	525 536	725 000	726 202
Kalkulatorisk rente	-4 933	90 000	41 933
Kalkulatoriske avskrivninger	537 114	815 000	888 618
Sum kostnader	11 632 558	11 554 000	11 537 509
Brukerbetaling	-12 422 382	-11 650 000	-13 331 371
Overskudd/underskudd (-)	789 823	96 000	1 793 862
Årets finansieringsgrad	107 %	101 %	116 %
Akkumulert overskudd (fond)	-4 024 080		-3 234 257
Selvkost slam			
Direkte driftsutgifter	374 392	463 000	334 125
Indirekte kostnader	16 674	20 000	15 723
Kalkulatorisk rente	1 370	0	1 673
Kalkulatoriske avskrivninger			
Sum kostnader	392 435	483 000	351 521
Brukerbetaling	-381 485	-400 000	-372 556
Overskudd/underskudd (-)	-10 950	-83 000	21 035
Årets finansieringsgrad	97 %		106 %
Fremførbart underskudd	87 508		76 558
Selvkost feiing			
Direkte driftsutgifter	562 630	650 000	619 738
Indirekte kostnader	163 525	130 000	146 463
Kalkulatorisk rente	1 038		-2 597
Kalkulatoriske avskrivninger			
Sum kostnader	727 192	780 000	763 604
Brukerbetaling	-564 065	-660 000	-532 095
Overskudd/underskudd (-)	-163 128	-120 000	-231 509
Årets finansieringsgrad	78 %	85 %	70 %
Fremførbart underskudd (fond)	143 694		-19 434

Finansforvaltning

Total likvide midler inklusiv obligasjoner utgjorde pr 31.12.2016 i overkant av 332 mill. Av dette var ca 18,7 mill plassert i aksjefond og 113 mill i fastrenteavtaler, særinnskudd og obligasjonsfond utenom bankavtalen. I tillegg var ca 135 mill plassert i enkeltobligasjoner der over halvparten av plasseringene har forfall i 2017. Disse plasseringene er vist i oversikten under. Enkeltobligasjonene er ført opp med forventet avkastning når de holdes til forfall. Målt mot 3 mnd Nibor rente gav plasseringene en meravkastning på i underkant av 1,3% i 2016. Obligasjonsfondene hadde en god utvikling i 2016, bortsett fra Pareto Høyrente som var knyttet delvis til norsk oljesektor. Aksjefondene varierte mye, men det var særlig de fondene som var valutasikret i 2016 (KLP og Nordea) som gav en betydelig meravkastning.

Av samlet låneportefølje på 927 mill var 42 % bundet til fastrente gjennom 5 ulike rentebytteavtaler og fastrentelån i Husbanken. Andel fastrente økte fra 36 % til 42 % pr 31.12.2016, men vil synke betydelig i 2017. Bortsett fra en rentebytteavtale som løper til 2022 forfaller rentebytteavtalene frem mot febr 2019. Med utgangspunkt i rentesituasjonen samlet sett for innskudd, lån og utlån har det i 2016 vært økonomisk fordelaktig for Gjesdal kommune å holde høy likviditet knyttet til tomtesalgene i Gjesdal Næringspark, i stedet for å foreta delnedbetaling av lån på 125 mill knyttet til kjøpet av næringsparken i 2011. Pr 31.12.2016 var det avsatt 62 mill på ubundet investeringsfond til fremtidig nedbetaling av dette lånet fra 2011. Vektet gjennomsnittlig fastrente gikk ned ca 0,5 % fra 2015 til 2016.

Oversikt over plasseringer pr 31.12.2016	Beløp	Type	Avkastning 2016	Rente NIBOR 3 mnd	Mer avkastning
Nordea Kreditt	16 565 546	Obligasjonsfond	3,73 %	1,06 %	2,67 %
Pareto Høyrente	15 517 194	Obligasjonsfond	-0,20 %	1,06 %	-1,26 %
Pareto Fastrente	10 003 314	Fastrenteinnskudd	2,10 %	1,06 %	1,04 %
Sparebanken Sør	20 348 315	Særinnskudd	1,86 %	1,06 %	0,80 %
DNB - Kredittobligasjon	15 949 931	Obligasjonsfond	3,70 %	1,06 %	2,64 %
Pareto Corporate Global	19 446 909	Obligasjonsfond	6,68 %	1,06 %	5,62 %
Pluss Obligasjon	15 473 814	Obligasjonsfond	3,62 %	1,06 %	2,56 %
Nordea Stabile aksjer global	6 854 640	Aksjefond	7,90 %	1,06 %	6,84 %
Pareto Global aksjefond	2 627 554	Aksjefond	0,92 %	1,06 %	-0,14 %
Pareto Nordisk aksjefond	4 855 943	Aksjefond	5,30 %	1,06 %	4,24 %
Pluss Utland Etisk aksjefond	2 024 858	Aksjefond	0,25 %	1,06 %	-0,81 %
KLP Aksjefond Global	2 338 313	Aksjefond	16,92 %	1,06 %	15,86 %
Obligasjonsfond*	134 940 450	Enkeltpapirer rente	2,40 %	1,06 %	1,34 %
Sum aktive plasseringer	266 946 780				

Låneportefølje	Beløp	Fast rente	Forfall
Nordea Marked (swap)	50 000 000	3,44 %	2017 (jan)
DNB (swap)	50 000 000	3,69 %	2018 (jan)
DNB (swap)	50 000 000	3,40 %	2018 (jan)
SR-bank (SWAP)	100 000 000	4,09 %	2019 (feb)
Nordea Marked (swap)	70 000 000	3,36 %	2022 (jan)
Husbanken	68 000 000	1,30 %	2019 (okt)
Sum fastrente innlån	388 000 000	(42 % av samlet låneportefølje)	
Sum flytende rente innlån	538 553 131	(58 % av samlet låneportefølje)	
Sum langsiktige lån	926 553 131		
Vektet gjennomsnittlig fastrente		3,24 %	

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder, (KRS), utgitt av forening for god kommunal regnskapsskikk, (GKRS).

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse.

Regnskapet føres etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter.

Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året, enten de er betalt eller ikke.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen er i balanseregnskapet klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som betyr høyere standard på bygg og anlegg bokføres i investeringsregnskapet og øker verdien i balansen.

Tilskudd til investeringer føres brutto, og det gjøres således ikke fradrag for disse beløp ved aktivisering og avskrivning av anleggsmiddelet.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jfr. kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Utestående fordringer

Utestående fordringer er bokført til kostpris. Tap på utestående fordringer avskrives gjennom året. Fordringsmassen er gjennomgått og tap er utgiftsført.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er oppført til anskaffelseskost. Dette gjelder ikke aksjer i Lyse as, som er bokført til andel av aksjekapital i selskapet.

Utlån

Utlån er oppført til anskaffelseskost. Unntak her er lån til Lyse as, som står bokført til kommunens andel av selskapets ansvarlige lån. Ekstraordinære innbetalinger på utlån vedr. startlån blir i tråd med regelverket nedbetalt med tilsvarende beløp.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter når anleggsmidler er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Selvkostberegninger

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003. Det føres fullstendige selvkostregnskap i internregnskapet. Hovedpostene spesifisert i notene side 32.

For oppmålings- og byggesaksgebyrer er det brukt forenklede selvkostberegninger hvor indirekte kostnader, husleie og kapitalkostnader ikke er beregnet og regnskapsført.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av

kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Organisering av kommunens virksomhet

Det er to beslutningsnivåer i administrasjonen, rådmannen med stabssavdelinger og det utøvende nivået - tjenesteområdene. Organiseringen fremgår av årsmeldingen. Den samlede virksomheten til kommunen er organisert innenfor ordinær organisasjon, med unntak av selskaper som fremgår av noteopplysningene for Aksjer og andeler.

Kapitalkonto

	Debet	Kredit
Inngående balanse		257 254 496,09
Salg av utstyr, fast eiendom og anlegg		
Nedskr. av utstyr, fast eiendom og anlegg	8 320 484,00	
Avskriv. av utstyr, fast eiendom og anlegg	41 533 506,00	
Aktivering av utstyr, fast eiendom og anlegg		146 735 809,01
Oppskriv. av utstyr, fast eiendom og anlegg		
Salg av aksjer og andeler		
Nedskrivning av aksjer og andeler		
Oppskrivning av aksjer og andeler (KLP)		
Kjøp av aksjer og andeler		1 493 486,00
Økning pensjonsmidler		17 777 945,00
Økning pensjonsforpliktelse		
Avdrag på utlån (mottatte avdrag)	7 931 622,69	
Nedskrivning på utlån		
Utlån		10 610 067,61
Bruk av midler fra eksterne lån	66 664 952,45	
Avdrag på eksterne lån		39 162 166,00
Urealisert valutatap		
Urealisert valutagevinst		
Utgående balanse	348 583 404,57	
Summer	473 033 969,71	473 033 969,71

Knut Underbakke
Rådmann

Ålgård dato 23.03.2017

Bjarte Madland
Økonomisjef

Hovedoversikt 2B

Regnskapsskjema 2B - investeringer Del 1	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Rittedalen 11, påkostninger	1 035 574	0	0	0
Rittedalen 7, påkostninger 1.etasje	0	0	0	2 473 995
IKT Kontorstøttesystem	0	0	0	160 854
Fibertubbygging 2008 - 2016	218 049	0	0	517 500
Ny kommunikasjonsløsning	0	0	0	456 312
Politikerløsning IKT	0	250 000	250 000	492 670
Universell utforming Storhuset	73 288	0	0	0
Påkostninger universell utforming	182 763	0	0	555 922
Kapasitetsutvidelse og sikkerhet IKT	1 391 662	300 000	300 000	0
IKT i skolene	4 623 797	1 500 000	1 500 000	0
Ladestasjoner og EI-biler	201 158	0	0	0
Planlegging Ålgård Sentrum	358 034	0	0	2 401 357
Torg i Sentrum	988 620	0	0	284 683
Nykartlegging FKB	0	0	0	345 500
Turvei Øygardsvatnet	1 820 095	900 000	900 000	100 385
Ålgård Sentrum - flomsikring	2 197 848	0	0	11 235 076
Områderegulering Ålgård sentrum	0	0	0	7 930
Skilting veier og gater	0	0	0	4 658
Smart City - utvikling Gjesdal	1 565 300	0	0	4 564
Torggate inkl VA	28 246 781	28 000 000	28 000 000	9 887 088
Grøntområde og kanal sentrum	1 344 956	10 000 000	10 000 000	0
Ny bil HV	0	0	0	360 000
Kunst i sentrum	109 771	0	0	0
Oltedal skole	0	0	0	446 086
Utvidelse Solås skole	330 878	1 000 000	1 000 000	0
Dirdal skole - kjøkken, ventilasjon mm	0	0	0	26 908
Bærland skole - Grendahus	344 092	400 000	400 000	0
Gjesdal u-skole, svømmehall fasade	2 068 494	2 500 000	2 500 000	0
Kommunale boliger	3 263 923	2 500 000	2 500 000	14 841 806
Påkostn. omsorgsboliger-tiltaks pakke	1 511 814	0	0	0
Digital vaktbok HV	285 618	150 000	150 000	0
Brannsikringstiltak omsorgsboliger	0	0	0	718 565
Rehabilitering - utleieboliger	436 052	750 000	750 000	92 162
Ombygging Bærland barnehage	86 868	0	0	0
Flyktningeboliger	8 466 068	15 500 000	7 500 000	684 513
Sikring natursteinsmurer	274 988	500 000	500 000	0
Tilbakeslagssikring vann	509 031	700 000	700 000	0
Boliger rus, psykiatri omsorg	334 879	12 000 000	12 000 000	0
Utstyr vintervedlikehold	0	0	0	433 950
Diverse akutte tiltak IK-bygg	941 972	0	0	1 533 928
Boliger funksjonshemmede	470 114	300 000	300 000	18 342 871
Oppgradering veier og bruer	3 240 220	2 000 000	2 000 000	3 136 592
Digitalisering byggetegn og renholdspl	0	0	0	29 686
Lager Grovika - uteområde og sikring	1 000 098	300 000	500 000	0
Sanering vannledning Rittedalen	0	0	0	135 380
Hovedplan vannforsyning	0	0	0	195 182
Takoverbygg Myrhaugen	0	0	650 000	0
Pumpestasjon Bærlandsveien	86 881	-200 000	0	256 803

Regnskapsskjema 2B - investeringer Del 2	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Ringledning Oltedal	0	0	0	202 943
Nye poster brannstasjon	0	300 000	300 000	0
Trafikksikkerhetsplan	299 369	300 000	300 000	296 351
Gangsti og VA Kamphola	772 178	600 000	0	0
Adkomstvei Kodlidalen /tunnel	136 130	0	0	344 412
Beltegående gravemaskin 6t	0	0	0	550 000
Ombygging avløpsstasjon Fiskebekk	0	-600 000	0	0
Utskifting AC-ledninger Åfaret	6 375 504	5 900 000	4 800 000	4 099 471
Kodlidalen boligfelt	0	0	0	5 794
Boligfelt Mulebakken	499 495	0	0	0
Gjesdal Næringspark 2011	4 080 910	0	0	5 214 617
Gjesdal Næringspark - felt 1B-2	93 810	0	0	1 920 250
Vannmåleravlesning WEB	115 867	150 000	150 000	0
Brunnvigå - infrastruktur	0	0	0	7 192 412
Berlandsveien - infrastruktur	0	0	0	2 768 548
Vannpost Oltedal - for IVAR	0	0	0	105 804
Utstyr beredskapsplan	0	0	0	80 300
Beredskapstank drikkevann	257 700	0	0	0
Rehab Husafjell og Vaulakleivo	0	0	0	102 069
Kulvert - overvann Utstigbakken	238 123	-50 000	0	0
VA Sveeberget - Åfaret	0	0	0	63 351
Områderegulering Boligfelt Midtfjell	0	0	0	485 462
Boligfelt Midtfjell	263 675	0	-3 200 000	547 059
Solås bo- og rehab - ventilasjon	185 004	200 000	200 000	0
Redskapsbærer	1 624 757	1 650 000	1 650 000	0
Steamer - transportabel	0	0	0	235 743
Rassikringstiltak	1 948 104	0	0	4 023 362
Driftsmateriell teknisk	200 000	1 050 000	1 050 000	0
Omlegging Opstad - Ålgård Offset	3 094 417	0	0	7 280
Ålgård nye brannstasjon	56 383	0	0	111 482
Ålgård Nord - infrastruktur	28 352 968	0	0	0
Ålgård kraftstasjon	50 380	0	0	26 600
Gjesdal Idrettspark grøntområde m.m	0	0	0	4 677 826
Gjesdal Idrettspark friidrett og fotball	0	0	0	2 661 931
Bærland grusbane - rehabilitering	0	0	0	3 344 940
Øygardsvatnet barnehage	29 765 013	48 000 000	53 700 000	955 666
Kunstgras Torvmyra	0	0	0	900 298
Oltedal barnehage	298 671	0	0	40 578 972
Inventar Oltedal barnehage	0	0	0	1 969 595
Flassabekken barnehage	95 937	0	0	574 898
Flassabekken barnehage - inventar	26 608	0	0	1 638 912
Påkostninger Bamsebo barnehage	694 843	500 000	500 000	0
Totalt	147 508 924	137 350 000	131 850 000	154 236 970

Status investeringer

Avslutta prosjekter

Prosjekt (tall i hele tusen)	Regnskap 2009-2016	Budsjett 2009-2016	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Avvik 2009-2016
1112 Rettedalen 11 - påkostninger	1 036	0	1 036		-1 036
1124 Fiber Bærland skole	736	500	218		-236
1131 Politikerløsning IKT	493	500		250	7
1133 Universell utforming Storahuset	865	1 050	73		185
1135 Kapasitetsutvidelse og IKT	1 392	1 250	1 392	300	-142
1138 Ladestasjoner og Elbiler	201	0	201	0	-201
1405 Planlegging sentrum	2 759	3 000	358		241
1430 Ålgård sentrum - flomsikring	13 433	6 900	2 198		-6 533
1434 Smart City utvikling Gjesdal	1 565	0	1 565		-1 565
1435 Torggate inkl VA	38 134	48 000	28 247	28 000	9 866
2228 Bærland skole - garderober	344	400	344	400	56
2229 Ålgård svømmeh. - ventilasjon	2 068	2 500	2 068	2 500	432
2310 Kjøp kommunale boliger	18 106	17 500	3 264	2 500	-606
2318 Rehab omsorgsb. tiltakspakke	1 512	0	1 512		-1 512
2319 Digital vaktbok	286	150	286	150	-136
3370 Tilbakeslagsventil vann	509	700	509	700	191
3378 Boliger Flassabekken	470	300	470	300	-170
3395 Lager Grovika	1 000	1 000	1 000	300	0
3438 Pumpeledning Bærlandveien	344	450	87	-200	106
3511 TS-plan	299	300	299	300	1
3529 Gangsti Kamphola	772	600	772	600	-172
3547 Utskifting AC ledning Åfaret	6 379	5 900	6 379	5 900	-479
3669 Vannmåleravlesning WEB	116	150	116	150	34
3684 Beredskapstank	258	250	258		-8
3686 Kulvert - overvann Ustigbakken	238	250	238	-50	12
3694 Boligfelt Midtfjell	264	0	264		-264
3715 Solås bo- og rehab – div tiltak	185	200	185	200	15
3724 Redskapsbærer	1 625	1 650	1 625	1 650	25
3741 Omlegging VA Opstad	3 101	3 000	3 094		-101
3742 Utbedring brannstasjon Ålgård	167	0	56		-167
7025 Påkostninger Bamsebo bhage	695	500	695	500	-195

Kommentar:

Listen over er en oppsummering av alle investeringsprosjekter som regnskapsmessig ble avsluttet 31.12.2016. Enkelte av disse prosjektene har det blitt bevilget midler til flere år tilbake i tid, men de aller fleste er bevilget i årene 2014-2016. Som det fremgår av kolonnen til høyre, har alle prosjekter noe avvik ift bevilget beløp. Noen har et mindreforbruk, andre et merforbruk. Alle prosjekter tilhørende investeringsregnskapet blir oppgjort samlet, og totalt sett har prosjekter med restmidler dekket opp merkostnadene på prosjektene som står med negativt fortegn. I tillegg er det ikke foretatt budsjettjusteringer på prosjekter som har en spesiell finansiering jf kommentarer under.

Følgende større prosjekter er avsluttet i 2016:

1. Påkostninger lokaler i Rettedalen 11. Det er brukt i overkant av 1 mill av flyktingemidlene til å oppruste lokaler for flyktingetjenesten og voksenopplæringen. På grunn av betydelig økning i antall bosettinger og deltakere i voksenopplæringen, var det nødvendig å utvide kapasiteten. Det er ikke foretatt budsjettendring på dette, men det er i tertialrapporter gjort rede for behovet for lokaler.

2. Det ble i 2016 foretatt en betydelig oppgradering og kapasitetsutvidelse innen IKT- infrastruktur. Dette for å møte utvidede kapasitetsbehov for lagring og back-up, samt tilstrekkelig hastighet for bruk av IKT-programvare.
3. Planleggingen av Ålgård sentrum ble fullført i 2016, og det gjenstår nå utførelse av de siste delprosjektene i sentrumsutviklingen i 2017 og 2018.
4. Prosjektene 1430, 1434 og 1435 må ses i sammenheng, og viser et samlet mindreforbruk på 1,8 mill. Utføringen av arbeidet med flomsikringen ble noe dyrere enn først antatt, mens Torgveien ble noe rimeligere. I tillegg er det også utført noe arbeid allerede som opprinnelig var kalkulert inn i prosjekt «Grøntområde og kanal i sentrum».
5. Ålgård svømmehall fikk nytt ventilasjonsanlegg i 2016, da det eksisterende anlegget var nær ved å bryte sammen.
6. Investeringer i kommunale boliger var i 2016 først og fremst knyttet til robustboliger som ble etablert ved siden av Åboas.
7. Gjesdal kommune fikk i 2016 ca 2,6 mill i ekstra vedlikeholdsmidler fra staten. Disse ble ihht vedtak brukt til rehabilitering av omsorgsboliger i Fiskebekkveien, samt maling/fasaderehabilitering av Ålgård skole og Gjesdal ungdomsskole.
8. Kostnadene knyttet til skolene er regnskapsført i driftsregnskapet.
8. Det ble i 2016 utført et betydelig arbeid med utskifting av vann- og avløpsledninger i Åfaret, like ved Solås skole. Arbeidet ble delvis utført i egenregi, og ble noe dyrere enn planlagt på grunn av uforutsette kostnader blant annet knyttet til sprengningsarbeid.
9. Det ble i 2016 utført avsluttende arbeid knyttet til mulig etablering av utviklingsselskap for boligfelt på Midtfjell. Disse kostnadene ble belastet Midtfjell Utviklingsselskap AS, der Gjesdal kommune eier 50 %. Pr 31.12.2016 hadde Gjesdal kommune 500 000 i aksjekapital og 1,75 mill i ansvarlig lån i dette aksjeselskapet. Disse verdiene må i hovedsak anses å ikke være reelle, og det legges opp til å avvikle Midtfjell Utviklingsselskap AS i løpet av 2017.
10. Det ble kjøpt inn nytt utstyr for transport av maskiner/redskaper for teknisk utedrift. Dette sikrer rasjonell og god drift.
11. I samarbeid med utbyggingen av Ålgård Offset på Opstad ble det foretatt en betydelig og nødvendig omlegging og oppgradering av VA anlegget.
12. Oltedal barnehage og Flassabekken barnehage hadde noen mindre arbeider igjen som ble utført i 2016. Disse to prosjektene stod oppført som avsluttet i 2015, og er derfor ikke med på denne listen for 2016.

Prosjekter med restmidler/forskutterte prosjekter

Prosjekt (tall i hele tusen)	Regnskap 2009-2016	Budsjett 2009-2016	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Avvik 2008-2016	Note
1134 Påkostn. universell utforming	886	1 200	183		-314	
1137 IKT i skolene	4 624	1 500	4 624	1 500	3 124	1
1412 Torg i Sentrum	1 274	2 400	989		-1 126	2
1424 Nykartlegging FKB/kartapp	630	1 000			-370	
1426 Turvei Øygardsvatnet	1 920	2 400	1 820	900	-480	
1433 Skilting veier og gater	734	1 000			-266	
1436 Grøntområde og kanal sentrum	1 345	10 000	1 345	10 000	-8 655	2
1439 Kunst i sentrum	110	0	110		110	2
2218 Utvidelse Solås skole	331	1 000	331	1 000	-669	
2325 Rehabilitering utleieboliger	436	750	436	750	-314	
2326 Ombygging Bærland bhage	87	0	87	0	87	
2327 Flyktningeboliger	9 151	15 500	8 466	15 500	-6 349	3
3369 Sikring natursteinsmurer	275	500	275	500	-225	
3371 Boliger rus/psykiatri	335	12 000	335	12 000	-11 665	4
3376 Diverse akutte tiltak IK-bygg	6 895	9 000	942		-2 105	
3386 Oppgradering veier og bruer	7 619	8 000	3 240	2 000	-381	
3451 Utskifting renovasjonsbil	0	2 500	0		-2 500	
3482 Ålgård nye brannstasjon	0	300	0	300	-300	
3504 Utskifting gatelys	0	1 300	0		-1 300	
3535 Adkomstvei Kodlidalen /tunnel	21 607	57 600	136		-35 993	5
3553 Kodlidalen boligfelt	1 960	400			1 560	
3596 Gjesdal Næringspark 2011	134 329	105 600	4 081		28 729	6
3598 Gjesdal Næringspark - felt 1B-2	15 712	19 400	94		-3 688	6
3738 Rassikring	6 717	8 500	1 948		-1 783	
3739 Driftsmateriell SU	200	1 050	200	1 050	-850	
402 Ålgård kraftstasjon	598	4 150	50		-3 552	
7006 Øygardsvatnet bhage	30 721	52 000	29 765	48 000	-21 279	7

Kommentarer:

- I 2016 startet en storstilt satsing på IKT i skolene i Gjesdal. Infrastruktur er bygget ut, og i begynnelsen av 2017 har nesten alle elevene i Gjesdal-skolen fått sin egen Chromebook. For å få en mest mulig rasjonell og kostnadseffektiv etablering av den digitale satsingene i Gjesdalskolen er midler forskuttert fra overskuddsfondet til tjenesteområde opplæring. En har dermed kunnet forsere innføring av digitale enheter i skolen slik at alle er oppe å går på et tidligere tidspunkt enn opprinnelig planlagt.
- Torg i Ålgård sentrum er planlagt i 2016, og det er bevilget nye midler til utførelse i 2017. Grøntstruktur og kunst i sentrum blir også utført i 2017.
- Flyktningeboliger i Ånundskaret (til sammen 8 boliger) ble påbegynt i 2016 og fullføres våren 2017.
- Boliger for rusmisbrukere ble bevilget og planlagt i 2016 og kommer til utførelse i 2017. Noe av midlene på denne posten vil kunne omprioriteres til neste boligprosjekt knyttet til psykisk utviklingshemmede som planlegges der hvor Bærland barnehage står i dag.
- Det store prosjektet «Adkomst/tunnel Kodlidalen» hadde fortsatt betydelige restmidler pr 31.12.2016. I sak angående finansiering av kjøp av lokaler i Kongsgata er det vedtatt at disse restmidlene skal gå til dette prosjektet.
- Kjøp av grunnarealer for videresalg i Gjesdal Næringspark er bokført på prosjekt 3596 og finansiert gjennom videresalg. Budsjettet er ikke justert i henhold til all aktivitet i næringsparken. Opparbeidelse av delfelt 1B er slutført, men det vil påløpe kostnader også i 2017 knyttet til dette delfeltet, da det må etableres VVA anlegg i forbindelse med utleie av arealer fra og med 2017.
- Øygardsvatnet barnehage fullføres i april 2017, og midler er bevilget i 2015 og 2016.

Revisjonsberetning

Vår saksbehandler:

Vår dato:
21.03.2017

Vår referanse:

Side:
1 av 3

Kommunestyret i Gjesdal kommune

Kopi:
Kontrollutvalget, administrasjonssjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Gjesdal kommunes årsregnskap som viser kr 556 477 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 15 085 946. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende framstilling av den finansielle stillingen til Gjesdal kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av (informasjon i kommunens årsrapport), men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Postadresse:
Lagårdsveien 78
4010 STAVANGER

Besøksadresse:
Samme:
Epostadresse:
post@Rogaland-Revisjon.no

Telefon:
40 00 52 00
Telefax:
51 53 40 03

Bankkonto:
3201.35.38262

Organisasjonsnr:
NO 887 052 832 MVA

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om budsjett*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «*Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 21.03.2017
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

